

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo tuzzemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejema mesečno „ 1.—70

Sobota, izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 8.—
za ostalo tuzzemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vln.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vln.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Katoliška načela in javno življenje.

Dr. Matija Lavrenčič.

(Govor na drugem slavnostnem zborovanju slovensko-hrvatskega katoliškega shoda.)

Zbrali smo se, da javno in jasno, brez vsakih ovinkov in z vso odločnostjo povemo celemu svetu, da nam je naša sveta vera najdragocenejša stvar na svetu, da izpovemo in se pokrepimo v prepričanju, da je Kristusov nauk, življenje po tem nauku edino sredstvo za pravo srečo in napredek, ker je naša vera neskončno popolna, nauk, podan nam od Boga samega.

Prišli smo semkaj, da povemo celemu svetu, da iskreno ljubimo svoj narod, da mu iz srca želimo največje blaginje, ugleda, popolnega razvoja in slavnostne prihodnosti; prišli smo semkaj, da povemo svetu, da hočemo z vso vztrajnostjo in neupogljivostjo delati v dosego teh ciljev. In ker je to mogoče samo po udejstvovanju Kristusovih nauk, zato izpovemo slovesno, da zahtevamo, da pride ta nauk, ta načela v javno življenje v vse njegove panoge.

Zbrali smo se zato, da povemo, da smo do dna duše prepričani, da je med Kristusom in svobodomiselnostjo nepremostljiv prepad, da je med Kristusom in svobodomiselnostjo izključeno in nemogoče vsako načelno zblizanje.

Zbrali smo se, da povemo, da smatramo vsakega, ki bi sramotil našo vero, ki bi hotel uveljaviti drugačna načela, za sovražnika in kvarljivca naroda.

Prišli smo semkaj, da povemo, da moremo in hočemo te naše vzore doseči v Avstriji, zato izpovemo tudi svojo neomajno zvestobo našemu vladarju in njegovi hiši. Obenem pa opozarjamo vodilne kroge, naj ne verjamejo lažnjivemu svobodomiselnosti, ki nas obrekuje in črni, zato, da bi samo lažje v kalnem ribarilo, opozarjamo vodilne kroge, naj se ne boje svobodomiselnosti, ampak naj se naslonijo na spoznavalce Kristusove, ki so še dovolj močni, da ščitijo državo in prestol.

To za uvod.

Rim, ime, ki pretresa srca, pretresa srca v ljubezni ali sovraštvu! In ni čuda, saj je tam varuh resnice, nezmotljiv, namestnik Jezusa Kristusa. Večne

Resnice, poglavar njegove Cerkve, papež. Zato se z ljubeznijo oklepa Rima vse, kar ljubi luč in skripa z zobmi pri tem imenu vse, kar jo sovraži. Pri tem imenu se razdele duhovi, se razvname boj za biti in ne biti, za ali proti, za Kristusa ali proti Kristusu, za njegovo cerkev ali proti cerkvi, za papeža ali proti papežu. Na eni strani resnično dobro, pravi napredek, dejanska svoboda, na drugi strani greh, tema, suženjstvo; druge poti ni, srednje poti ni!

Za koga naj se odločimo mi? Odgovor ni težak. Odločiti se hočemo za Kristusa, naš vzor, ker hočemo sreče in napredka zase, za naše družine, za naš narod, za državo in človeško družbo sploh.

Ali zmagamo?

Zmagamo! V Kristusovem znamenju so zmagovali pred 1600 leti, v ravno istem bomo zmagali tudi mi.

Cerkev Kristusova je nepremagljiva, obdaja jo nepremagljiva telesna straža junakov, ki so umrli in vendar žive, ki so se borili brez orožja in vendar premagali svet, ki so padli za to, da jih je vstalo in še vedno vstajajo tisočji in tisočji. Sveto cerkev varuje čudovita telesna straža svetih mučencev.

Da, junaki so bili! Kako globoko spoznanje, kako plemenita volja, kako ljubeče in plameneče srce jih je moralo voditi, da so dali za idejo vse, kar so imeli, da so brez pomisleka žrtvovali najdražje — svoje življenje, in to ne eden, ampak tisočji in tisočji, nepregledne, neštivilne množice vsake starosti in stanu, skozi tri stoletja; kako močna ljubezen, kako globoko prepričanje, kako navdušenje je moralo napolnjevati oznanjevalce resnice, da so si upali iti v Rim, središče sveta, središče tedanje kulture, v središče poganstva! Borili so se, umirali, bojevniki brez meč, ne kot uporniki, ampak kot mučenci z orožjem resnice. In čudo, to orožje je zmagalo!

Kako neizmierna moč krščanske ideje!

Kako trdosrčen je bil takratni svet! Ravno v Ben Hurju pride ena glavnih oseb do spoznanja, »da biti Rimljan se pravi ne biti človek«. Ljubezen, kdo jo je poznal? Vlada je samovolja, usmiljenje? Ne! Poglejmo samo v areno, kjer se je rimska gospoda naslajala na krvi gladiatorjev in kristjanov! Kako slabo je bilo preskrbljeno za ubogo ljudstvo! Ali je vladala v času viška poganske kulture morda svoboda? Še manj. Vladalo je suženjstvo; suženj je bil skoro popolnoma brezpraven, sko-

raj da ni veljal več kakor žival. Zena ni bila z možem enakopravna. Z druge strani pa je bil družinski oče neomejen gospodar svoje družine. Pa končno tudi država si je prisvajala vso oblast, tako da posameznik ni veljal nič, država je bila vse. Osebnostne svobode, osebnostne samozvesti torej ni poznal stari vek ob času najvišje svoje kulture. In vendar svoboda povzdiga človeka, mu razgiba sile ter ga usposablja za velika dela!

Toda v pogansko temo je posvetila luč, posvetilo je krščanstvo s svojim naukom, da smo vsi brez izjeme otroci božji, ustvarjeni vsi brez razlike stanu za isti cilj, za nebesa. Kar je pa največnejše, je to, da je Kristus posvetil družino s tem, da je povzdignil zakon v zakrament.

Pričela je nova doba svobode, bratstva, ljubezni. Pričele so se ustanavljati bolnišnice, sirotišnice, suženjstvo je prenehalo. To je napravila krščanska ideja, in tega svojega poklica ni cerkev nikdar zatajila. Vedno do današnjega dne je bila zaščitnica in zagovornica slabotnih, vedno je povdarjala naravne pravice posameznikov proti vsem mogočim zatiralcem in izkoriščevalcem. Branila je najrazličnejše svobode proti premoči, z druge strani je pa vzdrževala javni red. Tako je Cerkev dala podlago, na kateri se je mogla razviti moderna kultura, ki slovi popolnoma na krščanskih temeljih.

Z zadoščenjem sem v tem oziru pri predavanju mednarodnega prava na Dunaju slišal dotičnega profesorja imenovati sedanje kulturne države, t. j. države evropskega koncerta, države krščanske zapadne civilizacije. In res, kaj bi bilo s starimi klasiki, s staro umetnostjo, z dobrinami stare kulture, če bi ne bilo samostanov, če bi ne bilo Vatikana? Vse to je napravila in še vedno dela Cerkev.

Pa tudi vsak izmed nas, če živi po veri, dokazuje božjo moč Cerkve, ker izvršuje dejanja, ki segajo preko njegove pokvarjene narave, ker izvršuje dejanja, katerih svet ne razume in ne pojmuje, vendar pa nehoti občuduje. Poglejmo svetnike, Frančiška Asiškega, sv. Vincenca Pavlanskega itd. itd.

Prav vzklika torej škof dr. Mahnič, da mi vemo, zakaj verujemo, in da se nam ni treba bati napredujoče vede. In proti tej Cerkvi se z besnim sovraštvom zaganja moderno svobodomiselnost, moderno bogotajstvo.

To pomenja nazadnjaštvo, začetek propada. Sicer naši moderni bogotaj-

ci govoré o svobodi, enakosti, bratoljubju, govore o čisti ljubezni, o čistem človečanstvu, istočasno pa obožujejo pogansko kulturo, ki ni poznala svobode. Ti naši svobodomiselnici govore o napredku, a zanikajo svobodno voljo, govore o bratoljubju, o ljubezni, pa zanikajo dušo, zanikajo možnost vsake svobode, trdeči, da vse, kar postane, mora postati nujno vsled nujnega razvoja stvari, kateremu se človek ne upa upirati. Govore o morali, a zanikajo zakonodajavca izven sebe. S temi nauki je pričel liberalizem, dasi jih ni izvedel do skrajnosti, dokončal je pa te nauke radikalizem, socializem, anarhizem. Taka načela morajo voditi družbo v propast.

Ta načela kažejo že sedaj svoje sadove: svobodomiselnost ima sicer svobodo in ljubezen na ustih, toda v resnici ni nihče tako tiranski, kakor ono. O ljubezni v dejanju ni duha; dan na dan zapažamo, da se pod vplivom svobodomiselnosti poraja vedno večje sovraštvo mej posameznimi stanov in celimi narodi. Gorje tistemu, ki se jim upa postaviti po robu, vsako drugo prepričanje skušajo zatreti s silo, brezobzirnostjo in z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago. Zlasti liberalizem se je širokoustil z besedo ljubezen, enakost, pri tem pa je dal vso svobodo močnejšemu in tako je prišlo po tovarnah do modernega suženjstva, najbednejšega stanja delavstva.

Ne, svobodomiselnosti ni za svobodo, ne za enakost in bratoljubje, gre se jim le za to, da pridejo do moči in udarjajo po Cerkvi. Za to jim je, da razkristjanijo šolo, vzgojo in vpeljejo civilni zakon.

Pa tudi, socializem ni boljši. Če bi socializem imel pred očmi resnično blaginjo narodov in zlasti nižjih slojev, bi se moral oprijeti Cerkve in s pomočjo njenih načel skušati odpraviti obstoječe napake. Ali ne daje morda Cerkev v tem oziru dovolj garancij, s svojimi vzvišenimi nauki o Bogu, pravičnem sodniku, s svojo zapovedjo o ljubezni, po koji moramo ljubiti bližnjega kakor samega sebe? Cerkev obsoja najodločnejše vsako oduševstvo; zatiranje ubožev, vdov in sirot, je vnebovpijoči greh. Vedno se je Cerkev potoevala za reveža, s svojimi sredstvi mu je skušala z veliko požrtvovalnostjo lajšati trpljenje in tudi od države je terjala in povdarjala stališče, da se mora brigati tudi za nižje sloje. Prejasen dokaz zato je enciklika Leona XIII. »Rerum Novarum«. Toda socia-

LISTEK.

Prevarjen!

Po Pierre l'Ermite-u.

Dan pred Marijinim vnebovzetjem je. Po ulicah povsod živahno, neko predveselje praznika. Pred kavarnami sede gospodje, srebajo svoj kognak in berejo časopise. Gizdave Parižanke stopicajo po hodniku boječe se skrivajoč solnčnim žarkom pod belimi solnčniki. Ošabno gledajoči šoferji drviijo po potu, da pripeljejo kolikor mogoče hitro svoje gospodarje v pisarne in urade in pomilovalno zró na zadaj ostajajoče pešce. Uradniki, delavci, postrežniki hitijo po opravih in dolge vrste izvoščikov vozijo na deželo one srečneže, ki si morejo privoščiti dva dneva v svežem, duhtečem zraku. Sredi ceste pa se pomika deček s časopisi, ki jih s predirljivim glasom ponuja: »Kupite, ljubli gospod; eno številko, cenjena dama! Samo pet centimov! Poskušnja z novim letalnim strojem — novice iz inozemstva! Stavkajoči se pogajajo! Kupite, gospod, samo pet centimov ena številka!»

Vse to vrvenje pa nič ne vpliva na stavbenega delavca T... Za njega je bolj važno, da si zaveže svoje desno oko, ki je vse modro in zatečeno od dogodka, ki ga

je provzročila sedanja stavka. Pridno išče žepni robec v omari. Toda znano je, da ni nihče bolj neroden kakor mož, ki v ne navzočnosti svoje žene po omarah kaj išče. In če je ta možak stavbeni delavec, zraven še razburjen radi dvamesečnega počivanja in preobilnega zauživanja alkohola pri raznih socialističnih shodih, tedaj smeš staviti eno proti sto, da leta perilo v njegovih rokah semtertja, kakor kanonske kroglice v vojski. Tako je bilo tudi v predahil omare iz orehovega lesa, kamor je T... vtaknil svoje velike, široke roke. V prvem predalu, kolikor je razvidel, je bilo perilo, pasovi, ovratnice; v drugem so ležale rjuhe, namizni prtji, brisače, vse priprosto, toda prav snažno in lepo zloženo po pridni gospodinjji, ki svoje perilo ljubi in z njim prav ravna. V tretjem predalu je slednjič našel svoje praznične reči, suknjico, telovnik, zimске hlače in podobne »posebnosti«. Po kakem žepnem robcu pa ne duha, ne sluha.

T... vpre roki v bok in se začne resno zgražati nad tem: »Ali sem slep, ali kaj je? Ali pa imam toliko smolo? Saj vem čisto za gotovo, da se morajo žepni robci tukaj nahajati, vsaj en tucat, in nobenega ne najdem.«

Še enkrat poskusi ter vtakne drugo roko pod zimске hlače. Morda bo kaj več sreče! Zastonj. Ni ga žepnega robca! Toda kaj pa je to? Niegoví prsti začutijo nekaj

trdega. Oh, to je denarnica, ki skriva njegove in ženine prihranke. Melanija jo je z vednostjo svojega moža skрила v perilno omaro, trdno se nadejajoč, da ne bo nobeden tat denarja tukaj iskal. Seveda sta imela T... in njegova žena vsak svojo denarnico, prav majhno, za lastne potrebe. Pa to-le denarnico je on zanalasč kupil, da bo veliko notri šlo, ta naj bi jima bila to, kar je železna blagajna bankirju.

»Gledati morava, da prihraniva vsak mesec trideset frankov,« je dejal T... po poroki svoji mladi ženi. »Trideset frankov mesečno je 360 na leto, v desetih letih 3600, v dvajsetih pa skoraj 8000 frankov. Te bova varno naložila, da bova imela na svoja stara leta približek in bova brez skrbi. Ali ne misliš tako, Melanija?« In Melanija se je posilila in rekla: »da.«

»Gledati morava, da si prihraniva trideset frankov na mesec!« Kolikokrat sta si pozneje te besede ponavljala, in zares! imela sta trdno voljo, da ta sklep uresničita. Toda zdlo se je kakor bi neka nesrečna zvezda razpolagala z onimi 200 franki, ki jih je delavec vsak mesec ženi domov prinesel. Komaj je bil denar v hiši, so se že zglašili pek in mesar, mlekar in premogar, vsak s precejšnjimi računi, hišni gospodar je zahteval najemnino, in črevlji in obleka stane tudi denar, zlasti če jih je treba oskrbeti še kopici otrok. Gospod in gospa T... sta gledala s krvavečim srcem

lepe novce, kako se zopet poslavljajo; pri-trgovala sta si, kar sta mogla, toda življenje v Parizu je tako drago in tako sta rešila vsak mesec 10 frankov, če je dobro šlo tudi 15 frankov, a mnogokrat samo kakih 100 centimov.

To je bilo sicer malo, a nekaj je bilo in te svote sta skrbno spravljala. Vsaj je bilo za prihodnost, za stara leta!

Slučajno je zdaj T... zadel na denar-nico, in kakor je že bilo, na žepni robec je pozabil. Dolgo je že bilo od tega, ko jo je imel v rokah in prešteval njeno vsebino, radi stavke in socialističnih shodov. Zdaj je hotel, da se na njej njegovo zdravo oko malo napase. Tehta jo s svojo levico, a nekam čudno lahka je. Vendar ni mislil nič hudega, dokler je ni odprl. Pa začuden kar odskoči — denarnica je bila prazna...

Kaj pa to pomeni? Kje so bankovci, radi katerih je toliko potu prelihl, tolikokrat moral s krampom udariti v trda pariška tla? Oh, gotovo je nesporazumljenje! Žena je brčkone iz kakega važnega vzroka denar kam drugam skрила in pozabila ga o tem obvestiti. Kakor hitro pride, jo bo vprašal in ona mu vse pojasni.

Pojasni? Da, samo vprašanje je, kako! Če je prihranjeni denar zase porabila, za obleko, slaščice? Ona — Melanija! No, če je tako, le glej, ti bom že posvetil!

In gospa Melanija je prišla domov, ko je odrajlala perilo, ki ga je na dom jemala.

lizem se teh naukov noče oprijeti, ampak jih celo z vso močjo napada. Katoliška Cerkev je v resnici demokratična, ker ne dela razlike med stanovji, ko pripuša, da pridejo sinovi najnižjega stanu na najvišja mesta, in če vzamemo za zgled samo slovenske zemlje, vidimo, da bi marsikdo izmed nas ne bil doktor ali sodnik, ali zdravnik ali profesor, če bi ga ne bila podpirala slovenska duhovščina. To je pravi demokratizem, to je ljubezen, to je dejanska ljubezen.

Mi torej vemo, zakaj verujemo!

Edino Cerkev more rešiti socialno vprašanje, edino Cerkev nam je porok za pravi napredek. Toda žal, če prav je hrvaško in slovensko ljudstvo po velikih, velikih večini katoliško, vendar je tudi pri nas sovražnik že zasejal mnogo ljulike tudi pri nas se je vpliv svobodomiselstva že zaznal v javnem življenju in pozna se v marsičem tudi pri nas.

Kaka zabloda! Iz strahu pred svobodomiselstvom, ki gre v pogubo, se sramujemo resnice in stavljamo v nevarnost svoje lastno zveličanje! Kako daleč se je že razpaslo zlo, se vidi tudi po tem, da sme to časopisje brez kazni sramotiti sveto vero in razširjati nevarne ideje, da se sme na vseučiliščih govoriti o veri na način, da bi v drugačem slučaju proti drugi osebi moralo nastopiti državno pravdnitvo. Vse to v imenu vede, kakor da bi res veda nasprotovala veri. V imenu znatnosti se sme na ta način predavati pred mladino, ki je prišla iskat resnice. To je gotovo veliko zlo. Pa to zlo se je zajedlo še dalje. Vpliv svobodomiselstva je že tako velik, da si mnogokod mladi absolvirani akademiki katoliškega prepričanja ne upajo v državne službe iz strahu, da bi ne bili zapostavljeni. Zlo je prišlo že tako daleč, da se katoliški uradnik ali učitelj, ali učiteljica dostikrat ne upa pokazati javno svojega prepričanja iz strahu, da bi ga ne preganjali. Vpliv svobodomiselstva je tako velik, da se brez težave dobivajo dovoljenja za drage in npravno pogubne plesse, čeprav je znano, da ljudstvo, ki je zapadlo razuzdanosti, propada in z njim država.

Sicer prav poštenega moža sem slišal reči, da se svobodomiselstvu ne gre za boj proti veri, ampak za to, da preprečijo duhovsko nadvlado v pojtitiki. Prijatelji, kako politiko pa izvršuje Cerkev? Kaj ne da, ko je Konstantin izdal edikt, je bila to politika; in prav gotovo se mu je papež za to zahvalil, in to je bila tudi politika; pa, predragi, ali ni to upravičena politika? Če Cerkev ne pustimo take politike, nas požene svobodomiselstvo kmalu nazaj v katastrofo. Naša duhovščina nam dokazuje nasprotno, da nji ni do nadvlade, pač pa za požrtvovalno delo za Cerkev in ljudstvo.

Gotovo je, da smo mi Slovenci v zadnjih dvajsetih letih zelo napredovali v vsakem oziru; za ta napredek gre zasluga v prvi vrsti naši duhovščini. To ni nadvlada, to je heroična požrtvovalnost, to je dokaz za visokost krščanske ideje, za njeno vseobsežnost, ker njen duhovnik ni ostal izključno le v svojem poklicu, ampak se je usmili ljudstva. Duhovnik torej zasluži na-

še največje zaupanje, spoštovanje in ljubezen, ne zasluži pa uničenja. Junak je, mučenik je, edini naš narodni delavec, ki je izobraževal ljudstvo; in dočim je liberalna gospoda napijala na banketih in sanjala o največjih idealih, je duhovnik snoval posojilnice, zadruga, snoval izobraževalna društva itd., osvobodil siromaka iz rok oderuhovih in ljudstvu pripomogel do sedanje kulture. Tako se dela za narod!

Žal pa, da je svobodomiselstvo v svojem konsekventnem boju proti resnici vspelo že tako daleč, da je premostilo že marsikatero sicer vernega katoličana, ki hodi še v cerkev in izpolnjuje svoje verske dolžnosti v zasebnem življenju, da zastopa v javnosti svobodomiselna načela, da pri volitvah glasuje za svobodomiselca. To je najhujše vsega hudega, tak katolik je vedno pogubnejši in nevarnejši, kakor najhujši prostozidar, ker utegne s svojo neznajnostjo in nedoslednostjo pod navidezno pobožnostjo spraviti v mrežo svobodomiselstva, v tabor teme tudi take duše, ki bi se bile odkrile sovražnika božjega z vso skrbjo obvarovale.

Kvišku srca!

Proč s polovičarstvom. Proč, da nas ne bodo obsodili pred večnim sodnikom tisti sveti mučenci, ki so kri prelili za svoje prepričanje, dočim mi niti z malimi žrtvami ne moremo ohraniti v svoji posesti tega, kar so nam oni s krvjo pridobili! Bojmo se pa tudi svobodomiselcev samih, ki mas bodo pred sodnim stolom stavili na odgovor, da smo vsled svoje mlačnosti, popustljivosti in brezbriznosti za resnico, postali sokrivi, da so oni tako daleč zabredli!

Kvišku srca!

Bodimo srčni in goreči, ljubimo Cerkev vsaj iz hvaležnosti, ker nam je izkazala toliko dobrot.

Nobenih nevarnih in pohujšljivih komkromisov! Luč se nikakor ne more družiti s temo, zato pa prav povdarja škof dr. Mahnič, da le krščanski radikalizem more premagati radikalizem svobodomiselstva!

Ni treba takih zvez, ki so na kvar našim načelom in nam samim nevarne, ki gotovo Bogu niso ljube in nam On lahko vsled tega odtegne Svojo pomoč, od katere je odvisen vspeh.

Seveda ni izključeno, da bi v posameznih slučajih tudi nasprotniki ne imeli prav; toda to ne nasprotuje našemu stališču: saj so tudi oni ustvarjeni po božji podobi, saj imajo tudi oni vest; če torej prav delajo, delajo v soglasju z naravnim zakonom, delajo torej v soglasju s katoliškimi načeli, katera ne samo, da priznavajo naravno postavlo, ampak isto celo izpopolnjujejo. V takih slučajih bi bili torej edini, mogoče bi bilo skupno delo, ali to ne sme privedi do priznanašanja nasprotnikovim zmotam.

Svobodomiselstvo govori zlasti tudi o domovinski ljubezni. Prav! Toda se li pravi ljubiti svoj narod, če se mu jemlje vera, edina opora in tolažba? Če se mu jemlje ta temelj sreče, ne da bi se mu znalo in moglo dati nadomestila? Ali se pravi delati za narod, če se ga s pohujšljivimi podlistki, knjigami in navajanjem k pogubnim ple-

som zavaja k razuzdanosti in zapravljivosti? Gospoda moja, to ni narodno delo!

Nikogar ne sovražimo razen zmot. Usmiljenje imamo z vsakim zapeljanim revežem, nočemo ga uničiti, ampak vzdigniti, rešiti ga hočemo. Osebo pomilujemo, nikogar ne obsojamo, pravični hočemo biti do skrajnosti proti vsakemu, ali zmotu samo na sebi, laž črtimo, te ne spoštujemo. Zato n. pr. ne smemo govoriti, »da spoštujemo v saki o prepričanje«, naj bo potem kakršno koli. To je fraza. Kako morem spoštovati zmotno prepričanje? Tako govorjenje vzame nam samim polet srca in utrdi nasprotnikom mnenje, kakor da jim dajemo prav. Z odločnim nastopom in življenjem po veri bi ga bili morda pridobili zase, tako smo pa morda krivi, da se je izgubil.

Kvišku srca!

V boj za resnico! Bog bo z nami s svojo milostjo.

Nasprotnik ni nepremagljiv. Tisto orožje, katerega se on poslužuje proti nam, imamo tudi mi, s tistim ga zadegnemo na smrt tudi mi. Začeti pa moramo pri samem sebi; potrebujemo žive vere svetih mučencev, vere, ki je zmožna za žrtve. Ko smo jo pa dobili, glejmo, da vplivamo in delujemo za bliznjega v smislu teh načel; zlasti pa velja to, če nas je Bog postavil na vodilna mesta. Razširjajmo dobro in zatirajmo slabo časopisje! To je silno važno, saj je slabo čtivo neizmerna kuga; zato se zlasti varujmo vzeti v roke slab časopis, pač pa zahtevajmo povsod dobrih. Če bomo to povdarjali dosledno dan na dan in povsod, uspeh ne izostane; končno nas bodo morali vpoštovati, saj nas je veliko in nekaj moči imamo.

Proč torej s slabim časopisjem!

Drugo naše orožje so dobra katoliška društva, ki naj gredo v boj proti društvom svobodomiselstva; na plan Orli, tukaj je vaše delo, tukaj vaše višave! Gospodje učitelji, gospodje učiteljice, kako hvaležna naloga, vzgajati mlada srca in jih pridobivati za Boga in domovino! Gospodje v društva! Varujmo, zbirajmo mladino, da nam je ne spridi sovražnik; če je mladina naša, je naša prav gotovo tudi bodočnost. Zato pa oklenimo se mladine! Ne bojmo ne truda, ne bodimo ozkosrčni!

Tretje naše orožje je konečno politična svoboda, ki je v stanu streti sovražnika. Ne dajmo se motiti, kakor da svobodomiselstvo ni proti veri. Spominjam se, da sem odličnega socialista pokaral, češ, zakaj da se izražajo, da niso proti veri, in odvrnil mi je, da res niso proti veri, ker da sprejmejo samo take, ki nimajo več vere. Svobodomiselstvo ob volitvah laže, da ni proti veri, sami na štiri oči pa zaupajo, da so gotovi, da se zakon razkristjani. To je njihov glavni namen, vreči duhovnika iz sole in razkristjaniti zakon; ker jih torej poznamo, varujmo se jih in udarimo po njih z istim orožjem, namreč z glasovnico v roki; naš glas ravno toliko tehta kakor njih, stvar se bode odločila v parlamentu, po poslancih, ki jih imamo mi voliti! Iz tega sledi, kako silno važna je naša dolžnost voliti poslance s katoliškim prepričanjem. Tako bomo obvarovali nesreče sebe, pa tudi nasprotniki sami nam bodo

morali dati prav pred božjo pravico, ker smo preprečili, da niso tako globoko padli. Zato ne sme svobodomiselstvo nikdar priti do veljave v javnem življenju! Tu pa opozarjam še na eno, in sicer edino resnično nevarnost. Glejte! Preganjanje nas utrdi, boj nas izuri, vsega tega se ne bojimo! Bojmo se pa tistih ljudi, ki bi prišli k nam iz dobičarije, ki ne bi imeli krščanskega prepričanja! Tukaj je naš sovražnik! Tat in izdajalec v naši hiši! Teh se bojmo! Prosimo Boga razsvetljenja, da jih pravočasno spoznamo in vržemo iz hiše!

Kvišku srca!

Našli smo Kristusa in z njim neskončno luč, morje blaženosti, sreče in upanja. Našli smo neizmeren zaklad ljubezni, našli smo pot, resnico in življenje. Ker smo tedaj tako srečni, dajmo od teh zakladov svojemu bliznjemu, svojemu narodu, državi! Skušajmo lajšati trpljenje trpinu s pravičnimi reformami, skušajmo spraviti v javne zastope svojo večino, ki bo skrbela za to, da se pozornost in skrb države obrne tudi na reveža, da dosežemo, da se država zave svoje naloge, da namreč ni zato tukaj, da bi se dobro godilo samo višjim desetim tisočem, ampak da je njena naloga ta, da osreči vse državljane. Saj je Aristotel rekel, da je država zato nastala, da lahko živimo, obstoja pa zato, da boljše živimo. To se pa nanaša ne samo na privilegirance, ampak na vse državljane.

Hrvatska! Antemurale christianitatis! Poljska! Češka! Cerkev nas kliče, narod in država nas potrebuje, odzivimo se temu klicu! Saj ljubimo svoj rod, čeprav tega ne povdarjamo vedno in vedno, ker smatramo to za samoobsebi umevno dolžnost. Da, dolžnost, predragi, velika naša dolžnost je delati za probujo naroda, za njegovo pravico. To zahtevata od nas zlasti zapoved ljubezni in hvaležnosti. In te dolžnosti se zavedamo, to dolžnost za danes z vsem ognjem povdarimo. Kdo drugi pa naj sicer dela za naše ljudstvo, če ne mi, njegova inteligenca, mi, njegova katoliška inteligenca? Kaj pustimo to skrb svobodomiselstvu, da nam narod upropasti? Kaj je torej naš poklic, naša naloga?

Pred okrog 12 leti, ko sem bil še dijak na Dunaju, sem z zanimanjem čital, kako zastopa Sienkiewicz v svoji »Rodnini Polaneških« stališče, da smo mi Slovani od Boga določeni in poklicani za to, da uvedemo Kristusa iz vsebnega življenja posameznika ven v zgodovino!

Bratje! Kaka naloga, kaka čast, kaka sreča! Oklenimo se je! Tako bomo najbolj proslavili in osrečili svoj narod, ker smo delali zanj v službi resnice, ker smo hodili zanj po poti napredka! Samo srce, ki ga je razplamtel in očistila ljubezen Kristusova, je zmožno žrtve, samo volja, ki jo podpira milost Kristusova, ki jo podpira Kristus v presveti Evharistiji, je zmožna velikih del, samo razum, ki ga je razsvetlila božja resnica, vidi pravo pot in se poslužuje pravih sredstev v dosego prave blaginje!

Poljska, koliko si že krvavela za križ, Hrvatska, tudi tvoja kri je tekla, Češka, predragi Slovenci, tudi naši

Bila je to mala, suhastka ženica, še precej mlada, a izgledala je s svojim rmenkastim, skrbipolnim obrazom malo starejši. Pri vstopu se je je polastil neki nemir. Možja je poznala prav dobro, da ne bi na prvi hip izprevidela, da se bliža nevihta in njene od pranja zmučene roke so se rahlo tresle.

»Slučajno mi je prišla danes v roke denarnica, v katero sva spravljala svoje prihranke, vsaj več. Prazna je, kam si dala denar?«

»Kam sem ga dala?« ponavljala žena in njena blede lica zarde.

»Da, ali bolje, kam si skrila? in zakaj drugam?«

»Kam sem ga dala? Ta je lepa! Le vprašaj peka, trgovca, lekarnarja, menda se boš spomnil, da so bili otroci dalje časa bolni —«

»Ne poprašujem, kako si gospodarila s svojim mesečnim denarjem, jaz hočem vedeti, kje so prihranki,« grmi T...

»Moj mesečni denar?« se krčevito zasmeji. »Tri mesece sem nisem ničesar dobila!«

Delavec je skokoma pri ženi in maha ji s svojimi mogočnimi pestmi pred obrazom. »In si zato vzela in zapravila moj krvavo pridobljeni prihranek — vrat bi ti zavil, ničvrednica!«

Pa gospa Melanija se ne umakne, pa tudi ne brani. Kakor kip stoji in gleda razjarjenemu možu polno v obraz. Ohrabrila se je. Enkrat je moralo priti, zdaj ji je vseeno, ali se mu jeza izlije danes ali jutri.

Zdaj prime T... svojo ženo za rami, surovo stresa slabotno postavlo semtertja ter vpije: »Ali boš odgovarjala, nemarna stvar?«

»Kaj naj ti povem? Zunaj v kuhinji je moja gospodinjska knjiga, kjer je vsak vinar zabeležen. Že večkrat sem ti jo hotela pokazati, pa ti si se vselej branil.«

»Bilo je več kot 400 frankov —«

»378, ne en vinar več!«

»In kako si toliko vsoto zapravila?«

»Čuvaj svoj jezik! Cele tedne že stavkaš in ne zaslužiš nič —«

»Pa sem dobil za dva tedna podporo —«

»Smešno! Od te podpore nisem imela jaz in otroci prav nič. Nasprotno, ti si na svojih agitacijskih potovanjih po Parizu, ki si jih za to moral napraviti, več kot dvakrat toliko zapravil in od mene vedno denar zahteval — ali se kaj spominjaš? Ne očitam ti tega, ali ne pustim, da bi se z menoj grdo ravnalo samo radi tega, ker še ne znam brez denarja gospodinjiti. Vsaj bi bila morala naravnost krasti, če sem hotela plačati najemščino, zdravnika in lekarnaja in kupiti črevlje otrokom. Živil mi pa tudi nihče ne daruje, naj še tako priprosto kuham. Ne pohajkujem, to boš menda že priznal, toda nemogoče je, da s svojim delom potrebno preskrbim petim osebam. Tako sem morala seči po najinih prihrankih, četudi mi je bilo težko. Zdaj so šli in jaz sama ne vem, kako bo prihodnji teden, ako boš še naprej stavkal. Le nikar se ne razburjaj, vem, da je to tvoja pravica, seveda pravica, ki jo moramo drago poplačati in ki ti ne prinese nič, prav nič.«

Zdaj se je T... v resnici vnel. Zadnja opazka ga je zadela na najbolj občutljivejšem mestu. Zakaj, če se stavka konča, ne da bi jim kaj prinesla, je bil norec, da se je je udeležil. Zravna se torej pokoncu liki ju-

nak iz starega veka. Svoji mali ženi hoče moža kazati, pa žalibog, ona nima smisla za staro duševno veličanstvo.

»Če pa tudi zase s stavko veliko ne dosežemo, Melanija, bo pozneje gotovo svoje sadove prinesla in naši otroci jih bodo uživali.« To je geslo, ki ga je od socialnodemokratskih govornikov pogosto slišal in zdaj uporabil.

Ali Melanija je odmajala z glavo: »In v nadi na te poznejše sadove smejo zdaj otroci pošteno stradati. To spominja na napis na trgovini: »Danes za denar, jutri zastoj.« Temu jutri žrtvuješ krvavo zasluženi denar, srečo, zadovoljnost, mir družine —«

»Torej me hočeš raje videti v vedni sužnosti?« vpije delavec in stiska nanovo pesti, da se vse mišice napenjajo. Pa mala, slabotna ženska se zdaj nič več ne boji. Jeza se je je polastila in v spominu na skrbi, stradanje in naporno delo v zadnjih tednih se pogumno bojuje.

»No, jaz nisem ravno zapazila, da bi bila ta sužnost huda in poniževalna. Vsaj so ti jo plačali, pošteno plačali, in pri tem si s svojim gospodom lahko govoril, mu svoje težave potožil. Zdaj pa si šele pravi suženj svoje stranke. Volji voditeljev, celó volji svojih tovarišev se moraš vdati, ubogati moraš do pičice, če so ti tvoje kosti iljube. In za plačilo za tvojo pasjo pokorščino se ti še posmehujejo.«

»To ni res!«

»Eh, da, samo zapaziš tega ne,« reče gospa Melanija zaničljivo. »Če ti vržejo iz blagajne novce kakor psu kost od bogato obložene mize, podijo te po celem Parizu in moraš agitirati za stranko, da pahneš še

nekatero družino v nesrečo, v kateri tvoja trpi. In ti neumnež ga hvaležno pobereš in niti ne vidiš zasmeh svojih novih trgovcev s sužnji.«

»Molči, ti —«

A gospa Melanija se ne umakne njegovim grozečim pogledom. »Molčala bom, kadar se meni zljubi. Vsaj sem menda še gospod svojega jezika in možganov —«

Vse, kar se je v trudapolnih dnevih in budnih nočeh nabralo grenkosti in jeze, vre sedaj kakor hudournik iz njenih ust. Mora si polajšati, noče se zadušiti.

Njen mož pa tiho sloni ob dimniku, roki v žepih, nezmožen ustaviti njeno besedo, nezmožen tudi se zagovarjati. V njegovi počasi misleči glavi šumi, neki neizrečeni strah mu tlači prsi.

Kaj, če bi imela njegova žena prav? Če bi on res ne bil drugače kakor igrača v rokah socialnodemokratskih vodnikov, stvar brez volje, ki so jo pehali pred žrela topov in se rogali, ko je zdrobljena se zgrudila? Če se ti voditelji v resnici pri bogato obloženih mizah in šampanjcu odpočijejo od naporenega agitacijskega truda, medtem ko on s svojo družino strda in se njegova žena skoraj uničuje, ko skrbi za kruh svojim otrokom? Oh, norec, kakršen je bil, če je to res!

Skozi napol odprto okno se sliši še zmiraj cestno vrvenje. Iz daljave se glasi hripavi glas prodajalca časopisov: »Samo pet centimov številka! Najnovejša od stavke! Voditelji se pogajajo! Kupite, gospoda, eno številko!«

Delavec pri dimniku stiska pesti in si zakriva oči, da zatre grenke solze, ki silijo in silijo na dan: »Prevarjen! Prevarjen!«

predniki so umirali za Kristusa! Skazimo se, da smo vredni potomci prednikov, ki so v veri imeli najtrdnjšo oporo! Naše matere niso bile učene, ali vera jim je dajala modrost, da so vzgajale svoj rod boljše, kakor moderni, učeni svet!

Trdno skupaj! Boj bode težak, sovražnik je močan in se je zoper nas zaklel, da iztrebi iz zemlje Kristusovo ime, toda Kristus je močnejši, v njegovem znamenju gotovo zmagamo.

V tem svetem boju pa vpirajmo svoj pogled na naše škofo in v Rim, ž njimi sklenimo na tem katoliškem shodu trdno zavezo, kajti oni imajo besede večnega življenja.

Tako bomo tudi najbolj temeljito rešili za svoj narod socialno vprašanje, ki danes preveča svet.

Se nekaj? Prav je rekel na evharističnem kongresu dr. Šusteršič, da ljudstvo, ki pri maši moli za svojega cesarja, ga ne bo nikoli izdalo. Cerkev je postavno oblast vedno branila. Četrta božja zapoved ne varuje samo staršev, ampak ravnatko tudi oblast. Slovensko in hrvatsko ljudstvo je branilo križ Kristusov, a tudi državo habsburško. Hrvatje so že parkrat rešili prestol in državo. Uverjeni smo, da nam je samo v Avstriji mogoče gospodarski, kulturni in narodni razvoj. Zato imam trdno upanje v Avstrijo. Prepričani smo pa tudi, da nas država potrebuje, zato ji ohranimo staro neomajno zvestobo v teh težkih preskušnjah! Bojujmo se in ugonobimo liberalna poganska načela, pa bo krščanski duh zavladal zopet po Avstriji in bomo tudi mi enakovredni člani v družini avstrijskih narodov! Tako se bomo mogli kulturno, socialno in narodno razviti po načelih resnice do najvišje popolnosti v srečo sebi, v slavo in čast narodu ter Habsburgu in monarhiji. V to nam Bog pomaga!

Vse delo pa postavimo pod varstvo presvete matere Kristusove, da nam izprosi božjega blagoslova ter nas obvaruje, da ne zaidemo na kriva pota.

Protestno gibanje med goriško duhovščino.

Znano izdajalsko vedenje stare struje pri volitvah je med goriško slovensko duhovščino vzbudilo veliko ogorčenje. Duhovščina vseh dekanij podpisuje ogorčena proteste proti stari struji ter obenem zaupnice knezoškofu in katoliškim lajnikom S. L. S., ki jih je stara struja tako grdo napadla.

»Novi čas« priobčuje proteste in podpise. Omenjeni protest se glasi:

Podpisani duhovniki spodaj označenih dekanij goriške nadškofije javno protestujemo proti temu, da se je dne 20. julija t. l. pri ožji deželnozborni volitvi v splošni skupini in tudi kmečki kuriji kruto kršilo krščansko načelo od strani vodilnih krogov S. L. S. stare struje s tem, da se je izvolitev, ko je stal kandidat s katoliškim načelom in programom proti kandidatu z liberalnim načelom dalo volivcem navodilo, naj glasujejo rajši za liberalca, kakor za krščanskega kandidata. S tem postopanjem se je zakrivilo izdajstvo najgrše vrste.

Ogorčeno protestujemo proti pisavi »Gorice« in »Primorskega lista« za časa volitev, ki sta se posluževala zmerjanja katoliških lajnikov, smešila

katoliško mladinsko organizacijo, zabavljala proti treznostnemu gibanju ter očitno priporočala volilcem, naj ne volijo krščanskega kandidata.

Slovesno protestujemo proti takemu javnemu pohujšanju ljudstva, proti taki breznačelnosti, ki tira naše ljudstvo naravnost v liberalno naročje.

Najodločnejše protestujemo, da se je od strani listov stare struje na tako nizkoten način napadlo one može, ki so rojeni na Kranjskem, a z nami delujejo v prid katoliške misli; naj jim bode naš protest slovesno zagotovilo našega spoštovanja, ljubezni in naklonjenosti.

Ogorčeni protestujemo, da se odbijajo in zmetujejo vzorni katoliški lajiki, ki so nam za krščansko akcijo med ljudstvom krvavo potrebni.

Izjavljamo, da može in liste, ki kršijo tako brezobzirno temeljno krščansko načelo v javnosti, ne smatramo več za katoliške.

Ob tej priliki izražamo svojo neomejeno vdanost in sinovsko pokorščino svojem nadpastirju prevzvišenemu knezu nadškofu gospodu dr. Frančišku Sedeju. Dajemo mu s tem zadoščenje za javno žaljenje njegove nadpastirske službe, ki so jo nekateri zakrivali, ko se za dana navodila dobrega in skrbnega nadpastirja niso zmenili.

Naš protest bodi konečno javno zadoščenje p. n. gospodu dr. Antonu Breclju v Gorici in vsem katoliškim lajnikom in zaupnikom v mestu in na deželi, ki so v teh težkih dneh neustrahovano visoko dvigali zastavo odločne katoliške misli v kljub nezaslišanim napadom od strani nasprotnikov.

Z veseljem pozdravljamo odločna in načelna pota Mlade Slovenske Ljudske Stranke ter ji želimo, naj v sporazumu z duhovščino in katoliškimi lajiki nevstrahovano dviga zastavo katoliških načel proti vsem nasprotnikom v vsestranski blagor našega vernega ljudstva.

Doslej je podpisalo ta protest 100 duhovnikov goriške nadškofije iz 11 dekanij. Manjkata še vedno 2 dekaniji. Omeniti je treba, da je duhovščina na Krasu (dekanija Komen), ki najbolj občuti potrebo odločnega katoliškega demokratičnega dela med ljudstvom, podpisala protest s o g l a s n o. Tudi dekanija Cerkno, kjer je krščanska organizacija lepo razvita, je protest podpisala soglasno.

Sedaj je jasno. Knezoškof je govoril jasno in odločno besedo. Ogromna večina duhovščine je pokazala, da neomahljivo stoji za svojim nadpastirjem. Čas je, da enkrat utihnejo tisti, ki jim je mar le osebno sovraštvo proti odločnim katoliškim možem. Stvar je jasna na obe strani! Sedaj pa hočemo dela za vsestransko povzdigo našega ljudstva po navodilih katoliških shodov. Kdor ni za to, naj vsaj miruje, če noče pomagati!

Poljaki na Slovenskem.

Poljakov je korakalo pri sprevedu na katoliškem shodu v lastni skupini 74, na katoliški shod jih je prišlo pa znatno več, a so nekateri zaradi bolehnosti in utrujenosti ostali doma, drugi pa potoma niso zadeli na lastno skupino ali pa so od strani gledali spreved.

Dneve bivanja med Slovenci so Poljaki izrabili marljivo, da si ogledajo našo slovensko domovino, ter so delali izlete na razne strani.

Na Vrhniko.

Večje število poljskih gostov je že v torek popoldne naredilo izlet na Vrhniko. V vrhniškem vlaku so zadeli na dva mlada gospoda, uradnika Zadrufne zveze, gospoda Golmajerja in gospoda Sušaka, rodom Hercegovca, ki sta se pridružila izletnikom, ter jim služila za vodnika. Pred kolodvorom je stala mladenka domače krvi gospodična Kati Melé, ki je spoznala goste, ker jih je videla v Ljubljani, se približala Poljakinjam, ter se v ljubezni ponudila za voditeljico po Vrhniki in jih tudi povabila k sebi na Verd na slive. Slovanski gostje so bili na vsakem koraku očarani vsled vladnega in gostoljubnega obnašanja slovenskega domačega prebivalstva.

Od kolodvora so korakali Poljaki skupno proti Vrhniki, in dasiravno so bili silno utrujeni, jih je vendar tako prevzela lepota naše domovine in prijaznost našega prebivalstva, da so na poti ves čas prepevali vesele »krakovjake«, domače prebivalstvo, ki se je prikazovalo ob poti, so pa klicali neprenehoma navdušeno: »Niech żyja Słowiancy!« Vrhniciani niso seveda niti slutili, da jih obiščejo slovanski gostje in niso bili pripravljeni na sprejem. Vendar se je ob cesti takoj nabralo mnogo ljudi, ki so navdušeno pozdravljali goste.

Poljaki so si želeli predvsem ogledati organizacije in deželi in življenje slovenskega kmeta. S poti so zavili najprej v Rokodelski Dom ter si ga ogledali do vseh podrobnosti. Medtem je vrhniški gospod župan zvedel za prihod gostov ter jih je prišel pozdravit v Rokodelski Dom. Po kratkem odpočitku jih je peljal gospod župan Tršar, ki je s svojim finim nastopom in v resnici gentlemenskim obnašanjem naredil na slovanske goste naravnost očarujoč vtis, v Zadrufno mlekarno. Poljaki kar niso mogli verjeti, da bi se slovanski kmet zamožl tako nepriljubeno in vladno obnašati. Mlekarno so si ogledali z velikim zanimanjem, potem jih je pa gospod župan peljal nazaj v Rokodelski Dom, kamor je medtem prišel tudi gospod dekan Höningmann in oba gospoda kaplana. Vrhniciani so pogostili goste z izdelki domače mlekarnice, z raznovrstnim sirom, sirovim maslom, kislim mlekom, pa tudi z vinom in pivom, brezalkoholnimi pijačami in domačim sadjem ter klobasami in plečetom. Vsled nepričakanega prihoda ni bilo mogoče prirediti nobenega sprejema, pogostili so jih, kakor pravi ukrajinski pregovor: »Čim hata bohata, tim rada.« (S čemur je hiša založena, to da rada.) Gostje in domačini so se kmalu razgreti in navdušili ter so se pričeli navdušeno pozdravi in nagovori. Gospod dekan je pozdravil goste s krasnim nagovorom in izgovarjal je počasi in razločno, da so gostje dobro razumeli vsebino in mu neprenehoma pritrdjevali z navdušenim ploskanjem. Rekel je, da ga presrečno veseli, da so si daljni slovanski gostje, s katerimi smo si tako zelo sorodni po veri in jeziku, ogledali tudi našo Vrhniko. Že od nekaj prebiva tukaj vrlo slovensko ljudstvo, ki krepko brani svojo domovino in si ustvarja vedno boljše pogoje za obstanek. Vsled nepričakanega prihoda to ljudstvo ni moglo sijajneje sprejeti svojih slovanskih bratov, toda, kar ima, to dá rado in prosi, da bi vzeli za dobro. Gostje naj pomnijo, da se nahajajo v gostoljubni hiši, katero je sezidala žuljeva dlan slovenskega delavca, ki je vsak čas pripravljen dati to svojo dlan bratom v pozdrav, ali jo pa zavihetati proti sovražniku

v obrambo svojih svetinj. Naj bi se zedinili vsi Slovani, katere druži vez skupne katoliške kulture, v eno mogočno četo in potem bomo mi gospodari v naši državi.

Burno ploskanje Poljakov je zaključilo dekanov nagovor. Gospod župan Tršar je pozdravljaj goste kot predstavitelj vrhniške občine in slovenskega kmečkega prebivalstva. Poudarjal je, da ga silno veseli, ker so si ravno najbolj oddaljeni udeleženci katoliškega shoda izbrali Vrhniko za svoj izlet. Želel je, da bi Poljaki odnesli s seboj dobro mnenje o svojih slovanskih bratih, ki jih sedaj sprejemljajo na svojih tleh sicer skromno, toda z odprto dušo. Od Poljakov je govoril gospod krakovski kanonik in dekan Kulinski, ki je v svojem daljšem in krasnem nagovoru poudarjal, da druži Slovence in Poljake mogočna vez katoliške vere, katero so vsi prejeli iz istega vira, namreč od svetih bratov Cirila in Metoda. Izražal je željo, naj bi vezi med obema narodoma postajale vedno silnejše in priskrnejše, ter je nazdravljaj možem, ki snujejo krepke vezi med Poljaki in Slovenci. V ginljivem govoru se je zahvaljeval gospod Struzyński iz Krakova Slovincem za njihovo gostoljubnost. Slovensko ljudstvo je pozdravljaj in se mu zahvaljeval neki kmet iz Rusko-Poljske v imenu poljskega kmečkega prebivalstva. Rekel je, da poljsko kmečko ljudstvo, ki ječi pod moskovskim jarmom, sicer ne more pokazati takega napredka, kulture in civilizacije, kakor jo vidi pri nas. Toda tudi ono stremi marljivo za tem, da stre svoje verige in si zagotovi boljši obstanek.

Ko so se gostje okrepčali in odpočili, so korakali skupno čez vas, spremljani od gospoda župana, ki jim je bil ves čas do odhoda zvest vodnik, ter obeh gospodov kaplanov. Mimogrede so vstopili v krasno cerkev, pomolili in zapeli svojo pesem: »Bog, ki si Poljsko toliko vekov obdajal z bleskom sile in slave, slednjič jo pa radi njenih pregreh dal v sužnjost njenim sovražnikom, pred tvoj oltar položamo naše prošnje: svobodo, domovino blagovoli nam vrniti, o Gospod!« ter ono: »Bog Oče, mi tvoji otroci plačemo, prosimo lepše usode. Leto za letom poteka brez uspeha, a mi smo v sužnjosti, mi smo v sužnjosti!«

Izstopivši iz cerkve so šli v gospodinjsko šolo, katero so si ogledali z velikim zanimanjem v vseh njenih podrobnostih. Zlasti kmečki udeleženci poljskega izleta se niso mogli načuditi praktični uravnavi šole, ter so izpraševali učenke za pojasnila v raznih podrobnih zadevah. Gojenke, zlasti pa sestre učiteljice so z največjo vladnostjo in prijaznostjo sluzile s pojasnili.

Žalibog je čas potekal in treba se je bilo ločiti. Kmete je bilo samo z največjim pritiskom mogoče odtrgati iz šole, kjer bi bili gotovo najraje ostali celi dan.

Potem je peljal gospod župan svoje goste k izvirkom Ljubljani in od tam na Verd, da vstopijo še h gospodični Katici na slive, kakor so obljubili. Na verandi lepe kmečke hiše jih je pogostila z velikimi, okusnimi slivami in potem so si gostje ogledali slovensko kmečko hišo od znotraj. Šli so iz sobe v sobo in se niso mogli prečuditi redu in snagi, ki vlada pri slovenskem kmetu, njegovi kulturi in civilizaciji. Zlasti poljski kmetje so kar strmeli začudenja in neprenehoma samo zmajevali z glavami.

Treba se je bilo posloviti od mlade, prijazne gospodinje ter hiteti na kolodvor. Med potjo je prišel k njimi nek kmet domačin in jih z vso silo nagovarjal, da bi še vstopili k njemu na kozarec vina. Žalibog ni pripuščal časa, da bi še tukaj poskusili gostoljubnost slovenskega ljudstva.

Pu katoliškem shode.

No, hvala Bogu, zdej sm pa na jasnem! Zdej vem prouzaprout, na ker plat je resnica in pravica, inteligentnost in puštenast.

Tu pa ni tku lohka dugnat, kokr b s edn mislu. Če člouk pušlusa guvarejne ldi in pisajne časnu, ga čist usega zbelestraja, de nazadne na vé, al je mandlc al babca. Za kulisne se more pugledat, za use kulisne — kokr se reče — se more videt, pol se pa lohka naprau puštena in pravična sodba, ke drži, ke more držat.

»Kuku pa pugledat za use kulisne?« stavu sm se uprašajne zdej, ke sm brau leberalne časne ke sa tku divi pisal čez

katolšk shod; ke sa tku nazrečensk zabaul in upraul udeležence shoda in use lumparije, ke se morja purudit le u leberalne mežganeh in ke puštenmu čluvek še u sajnah na morja pridet na misu, valil na klerekalce. Resnic sm tou pridet du dna in nism se ustrašu potu ud ene pulciske stražnce du druge, de b zvedu kulk je resnice na tem, kar pišaja liberalni listi. U pulciskih stražncih morja vedet za use, kar se zgudi, sm s mislu. Tam maja zapisan, če civiln biciklist voz zvečer brez lampe, al če se ogne na desna namest na leva. Če ker pr belmu dneu na cest kihne, iz ena beseda: use, kar čluveka u uči zbode. Tam morm zvedet. Al u peru stražnc, ke sm pršou in prašu, kaj se je kej hudga al nespudobnga zgudl na dan katoliškega shoda, sa pumigal iz ramam: »U našmu rajon nč pusebnga, prou nč tacga, de b blu uredn guvort. Ene par denarnic iz gnarjam in neki drugeh rči sa nanusil tlela, ke sa jh najdl u drejne, družga pa nč.«

Tku sa m puvedal u ta peru pulcisk stražnc in tku približ na sm udguvurl tud u drugeh stražncih. Ud pianast al drugeh nerednast ni blu ne duha, ne sluha.

Tu je čudn, mislu sm s sam pr seb, ke sm enkat ubletu use stražnce. Tle, ke vnder use vidja in use veja, nisa nč slabga vidl; leberaln žurnalisti sa pa vidl ukul sebe use pijan. Al b na blu mugoe, de sa bli le leberaln žurnalisti ta dan usi pijan, zatu sa vidl ukul sebe, de je use migal in

se vrtil? Tu je prou lohka mugoe! Enkat — jest se še prou dobr spumnam — slonu je en brat Sukolc na Pepelnična sreda zjutri pred ta »Narodnem dumam«, držu se iz ubema rukama za zid in gledu predse tku zabuden, de se m je zdou precu smliu.

»Brate, kua pa delaš tlela? Za kua pa na greš dam; sej u že hmal osem ura?« naguvuru sm ga in prjeu za rama.

»Čak, de pride moja hiša tle mem, pa um škoču vajna,« odgovuru m je in začel se mu je tku koucat, de sm iz previdnast stopu tri kurake preč ud nega.

»Če čakaš, de uja hudile hiše mem tebe, uš mogu še douh čakati. U Iblan hiše trdnu stujeja, sej sa tku iz hiputekam ubtežene, de se še ganit na morja.«

»Kdu tu prau? Puglej no, kuku diujaja mem mene! In še čez dali bl, čez dali — — blilll« in sesedu se je ub zid na tla in zaperu uči. Kua se je iz nim zgudl naprej, m ni znani; al iz tega sm pusneu, de se more pred pijanem čluvekam use vrtit, kokr de b blu use ukul nega pijan in zatu tud ni izklučen, de sa bli leberaln žurnalisti ta dan pijan; sej udeleženci katoliškega shoda nisa bli tku umazan, de b na prvušil sojmo bližnmu, če je prou leberalc, tud kašn glaž vina, če je le preveč puželiu gledu in ukul nh laz. De b se leberaln žurnalisti tu le tku izmislel, tu je skori nemugoe. Je že mogl bt iz nim tku, kokr iz tistmo Sukolcam.

Ke sm tku sam pr seb premšlvou in šou naprej, pa zagledam naenkat pred saba

pulcajderekcion in stavu sm na Plajvajsu cest.

»Fant, tlela notr stop, pa uš lohka use natank zvedu. Tle maja use nit, ke sa pu Iblan razprežene, u rok, tku de jm more pridet use na nus. Še zadnc, ke s je pud Flečkajnarskem mustam ena pudgana noga zlumila, je pršla meldnga na pulcajderekcion. Če tlela na uja nč vedl ud kašneh narodnast, pol u pa pr svet red, de leberaln žurnalisti lažeja, al pa de sa bli tku pijan, de sa use narobe vidl. In stopu sm not na derekcojn h enmo mojmo prijatle, ke ma ucašeh, kedr je u parad, tulk zvezjd pud uratam, de use mrguli. Ta u ta narbulš vedu, sm s mislu in putrku na urata.

»Herrrrrain!«

»Dobr dan Buh dej!«

»O serbus! A s ti, Pepe? Kua pa je tebe prnesl h men? Prosm, kar tlela se mal used, de jest tala meldenga gor uzamem, ke je edn naznanu, de je u »Unione« najdu ena več šuma gnarja. Um prec gutou,« in začeu je pu enem puperi praskat, jest sm pa čaku na stol, de je biu fertik.

»No, zdej sm pa gutou! Tulk mam pa za upraul zdelu pa katoliškem shode, de že na vem, ki se me glava drži. Edn na drug hodja klerekalci sm in nosja skp use sorte najdene rči; tku de mama že en ceu muzeum tle. Jest na vem, de sa lde tku nepreviden in de na merkaja na soje rči. U takmu drejne more člouk na use plati merkat. Tu je še dobr. de sa bli sam pušten lde skp.«

Ker je še preostajalo nekaj časa, je peljal gospod župan svoje goste med potom na vrt gostilne »Mantova«, da si še nekoliko privežejo dušo pred odhodom. Poljska kri se je tako razvnela, da so tukaj neprenehoma prepevali svoje »krakovjake« ter poljske narodne in bojne pesmi.

Slednjič je bilo treba na kolodvor, vlak je že čakal, potnikov se je nabralo na peronu, a poljski Krakusi v svojih pisanih narodnih nošah so pred odhodom vlaka vzeli še gospoda župana v svojo sredo ter mu na peronu zapeli v slovo: Dla ojczyzny i dla wiary niechaj żyje, żyje nam! itd., itd. (Za domovino in za vero naj živi, naj nam živi!)

Vlak je zažvižgal, treba je bilo vstopiti, a še iz vlaka so neprenehoma doneli iz mogočnih poljskih grl navdušeni pozdravi lepi vrhniki in njenim prijaznim ter gostoljubnim prebivalcem.

Štajerski deželni zbor.

Maribor, 5. sept. 1913.

Vprašanje štajerskega deželnega zbora zopet napolnjuje predale osobito nemškega časopisja. Z nameravanjem sklicanjem drugih deželnih zborov je bila postala zopet aktualna tudi delazmožnost našega deželnega parlamenta. Že pred prilično enim mesecem so prinašali graški listi poročila o pogajanjih radi delazmožnosti in kolportirala se je celo že vest, da je vlada sklenila razpust. Vsa tozadevna poročila so bila prezgodnja in neresnična. Začetkom tekočega tedna so bila pa kar na mah zopet uprizorjena pogajanja in v dobrih dveh dneh že tudi zaključena. Kakor ste že poročali v vašem listu dne 4. t. m., so se Slovenci izjavili za razpust, Nemci so se pa postavili na stališče, da naj se zasedanje deželnega zbora odgodi do decembra, ko bo državni zbor že sklenil finančne načrte. Do takrat, tako utemeljujejo svoj sklep Nemci, deželni zboru ni mogoče sklepati o pokritju še šestmilionškega deficita, ker je treba poprej vedeti, koliko bo znašal prispevek države v svrhu sanacije deželnih financ. Ta sklep nemških poslancev, ki je za nas Slovence po svojem učinku precej irelevanten, čeprav ne vpoštevata naše zahteve, je vzbudil v nemški javnosti gorko kri. Nemškonacionalno časopisje v Gradcu je začelo ostro gonjo proti sklepu svojih poslancev. Najprej se je oglašila »Tagespost«. Že uradno poročilo o odgoditvi zasedanja na december je garnirala s sentimentalnimi obtožbami. Drugi dan si je židovska tetka naročila nekega »davkoplačevalca«, ki je v inseratnem delu v »Poslanem« bral levite nemškonacionalnim poslancem. Tretji dan — danes — smo prišli že tako daleč, da čitamo na uvodnem mestu vehementne invective proti nemškonacionalnim korifejem. — Nič boljši kot »Tagespost« ni uradno glasilo »Nationalverband«, »Tagblatt«. Ta je še 2. septembra priobčil Einspinnerjev članek, s katerim je bil že nekako v naprej utemeljen sklep nemške večine, včeraj popoldne je pa že prinesel članek poslanca učitelja Otterja, ki se v ostrih besedah obrača proti odgoditvi in zahteva razpust v septembru! Tako je prišlo, da se nam nudi sedaj res prizor za bogove! Nemškonacionalna večina, ki radi svojega sovraštva do Slovencev noče napraviti reda v deželni hiši in hoče vedno ribariti v kalnem, ker je s tem odvezana vseh svojih obljub napram volilcem, je prijadrala tako daleč, da

je nastala revolta v lastnem taboru. Prišla je seveda preugodna, da bi tega tragikomičnega spora ne izrabili nasprotniki nemškonacionalne večine v svoje strankarske namene. Prvi in najglasnejše se je dal čuti krščanskosocialni fronder in »enfant terrible« štajerskih politikov pl. Pantz. V vsem časopisju je dal razglasiti, da najodločnejše protestira proti odgoditvi deželnega zbora na december. Krščanskosocialno glasilo »Volksblatt« tudi pridno izrablja konflikt v nemškonacionalnem taboru. V današnjem uvodniku se spretno izogne vprašanju, če je z odgoditvijo zadovoljen ali ne, pač pa krepko krivi nemškonacionalno večino, da je ona vsled svoje hinavščine kriva vseh zmed. — Radovedni ste gotovo tudi, kako je postopanje liberalcev z ozirom na deželnozborsko vprašanje. Če hočem biti prav odkrit, moram reči, da je boljše, če o naših liberalcih ne govorimo. V naših kot tudi v nemških krogih velja liberalna politika samo še za razvedrilo. Če postane človeku dolgčas, je potreba samo vreči pogled na naše liberalce, ki streljajo enega kozla za drugim, pa imate dovolj za — smeh in kratek čas.

Turki uničili katoliške občine v Trakiji.

„Slovenec“ dopisnik umorjen?

Sofija, 2. sept. 1913.

Mihael Petkov, rimskokatoliški škof v Trakiji, poroča: Turki so, vdriši v Trakijo, popolnoma uničili katoliške občine v Ela-Gunu, občino Lisar, Ak-Bunar, kjer so umorili »Slovenčevega« dopisnika, duhovnika očeta Boneva, katerega so preje mučili, so zažgali nadalje Mostratli, kjer so uničili oba katoliška samostana, zažgali Kaiadejk in Derviško Mogilo, kjer so vse ženske onečastili in ubili duhovnika P. Genčeva, ki je Slovencev po »Bogoljubu« znan, in zažgali tudi katoliško župnijo Sudjak in starem Bulgarskem. Tako so Turki uničili vse katoliške občine, cerkve in šole ter večino prebivalstva pomorili.

× × ×

»Slovenec« je bil prvi avstrijski list, ki je poročal o turških grozovitostih v Trakiji. Poročali smo že, da sta dva katoliška bulgarska duhovnika na j b r z e umorjena, namreč Ivan Bonev in Kosta Genčev. Včeraj nam je naš dopisnik Nikolaj Dimitrov sporočil, da se je Ivan Bonev rešil in pribežal v Jambol v Bulgariji, o Kosti Genčevu pa da še ni nobenega sledu. Poročilo, ki je priobčujemo zgoraj, pa poroča iz Sofije, da sta bila Kosta Genčev in Ivan Bonev od Turkov grozovito mučena in umorjena. Pričakujemo še točnejših poročil.

Vojni-minister obiskuje trdnjave na avstrijsko-laški meji.

Dunaj, 5. septembra. »Fremdenblatt« poroča: Vojni minister general Krobatin je nenadoma odpotoval, da si ogleda trdnjave ob avstrijsko-laški meji. Vojni minister si je ogledal pozicije na Rablju, v Trbižu, na Predilu, se potem peljal skozi soško dolino in se nahaja zdaj v vipavski dolini, kjer je inspiciral vojašnico v Ajdoščini.

Regnikolsko vprašanje.

Rim, 5. septembra. Obisk di San Giuliana pri Berchtoldu se je zato odložil, ker je regnikolsko vprašanje v Trstu še vedno nerešeno in ker avstrijska vlada še ni dala zadoščena za slovenske demonstracije pred laškim konzulatom v Trstu, ampak obljubila zazdaj samo preiskavo. Di San Giuliano pa tudi drugi mesec ne bo mogel priti na obisk k Berchtoldu, ker se bodo takrat vršile splošne volitve v Italiji in ker bodo takrat v Avstriji zborovale tudi delegacije, v katerih utegejajo Slovani jako napadati Italijo. Obisk se bo torej mogel vršiti šele v pozni jeseni.

Rim, 5. septembra. Oficijozna »Tribuna« trdi, da se obisk di San Giuliana ni odložil zaradi tržaškega vprašanja, ampak da se je obisk že davnej določil za mesec oktober.

Dunaj, 5. septembra. Tukaj se podarja, da je di San Giuliano svoj obisk odložil zaradi tržaške afere. Obisk se je sploh že trikrat preložil. Laški poslanik je Berchtoldu že pred šestimi dnevi razložil vzroke, zakaj ga laški zunanji minister ne more obiskati.

Berolin, 5. septembra. Oficijozna »Kölnische Zeitung« napada Slovence in »klerikalce«, ker motijo »dobro razmerje« med Avstrijo in Italijo.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinkl »Slovenski Straži«!

Idrijske novice.

i Dvajset let poteče prihodnji mesec, kar je bila ustanovljena katoliška delavska družba. Dosti imamo še v svoji sredi mož, ki še pomnijo, koliko težav je bilo premagati še pred ustanovnim shodom. Vsi ti se pa gotovo z veseljem spominjajo začetnega truda, ko gledajo danes lepo organizacijo, ki je zrastle iz katoliške delavske družbe. Dne 14. septembra obhaja družba svojo dvajsetletnico. Ob pol 9. bo zjutraj sv. maša, na večer pa bo družinska zabava pri Didiču s primernim govorom, petjem izbranih pesmi, godbo in prosto zabavo. Ob izrednem trenutku zberimo se kar moč polnoštevilno!

i Vojni minister je v ponedeljek mimo grede posetil Idrijo. Prišel je okolu poldne ter se pomudil nekaj ur v mestu, potem pa se zopet z avtomobilom odpeljal proti Črnuemu Vrhu.

i C. kr. rudniška ljudska šola za delavce se izpopolni še z osmim razredom, kar je bilo že dolgo želeni. Ministrstvo za javna dela pa je tudi sedaj baje dovolilo le pogojno, če se namreč dobi primeren prostor.

i Cestni odbor je imel 4. septembra sejo, pri kateri je sprejel odbor na znanje razna poročila. S posebnim zadovoljstvom je bila sprejeta vest, da bodo odslej izplačevali davčni uradi doklade v popolnem znesku, kolikor donesejo, ne pa samo v višini proračunene svote. Pri nas se je v zadnjih letih precej poznalo. C. kr. rudnik je donesla namreč v tem času leto za leto večji čisti dobiček, kakor se je mogel porabiti za podlago proračuna. Zato bi bila morala dobivati blagajna okrajnega cestnega odbora tisočake kron čez proračunjeni znesek, a glavarstvo je cestnemu odboru priznalo samo proračunjeni znesek.

i Shoda katoliškega političnega društva bodeta v nedeljo, 7. septembra popoldne v Zireh, kjer bodo poročali deželna odbornika dr. Lampe in dr. Pegan ter dr. poslanec Josip Gostinčar; v ponedeljek, 8. septembra, na Vrhu pri Svetih treh Kraljih po dopoldanskem opraviilu, kjer bodeta govorila dr. Lampe in poslanec Gostinčar.

i Osmi razred na erarični ljudski šoli v Idriji. V Idriji se otvori z začetkom šolskega leta na ondnotni erarični ljudski šoli osmi razred. S tem je zelo ustrezno idrijskemu prebivalstvu. Da se je to zgodilo, gre posebna zasluga gosp. dekanu Arkotu in krščanski delavski organizaciji, ki se je neutrudljivo potezala za to.

Tržiške novice.

i Ženski odsek društva sv. Jožeta je priredil preteklo nedeljo dobrodelno predstavo. Igrala se je ljudska igra s petjem v petih dejanjih: »Mala pevka.« Igra je zelo primerna za naše odre. — Vse igralke in igralci so izborno rešili svoje vloge. Dasi je čas za prirejanje malo neugoden, ker hiti vse na prosto ob lepem vremenu, je bila predstava vendar dobro obiskana. — Kakor čujemo, se naš marljivi ženski odsek pripravlja že za drugo igro.

i V Ameriko so se zadnji čas jeli izseljevati tudi z Gorenjskega. Iz tržiške župnije je odšlo že več družin in zopet se jih nekaj odpravlja. Kljub vednim opominom, da je treba tudi v Ameriki trdo delati, še bolj nego doma, hite ljudje za zlatim teletom, katerega pa žal ne najdejo.

i Razglednice katoliškega shoda se dobivajo v prodajalni g. Theuer-schuh na glavnem trgu.

i Dijaški prirede v prid podpornemu društvu veselico v nedeljo dne 14. t. m. Natančen program se objavi prihodnji teden.

Za lovce.

Tekma fermačev. Zanimanje za to prireditve ni samo med domačimi lovci izredno živo, ampak tudi v tujini so radovedni na uspeh. Take tekme so na Češkem, Moravskem in Niž. Avstr. nekaj navadnega, kajti tam so bogata lovišča, da par lovcev igraje lahko ustreliti en dan po nekaj sto jerebic, fazanov in zajcev. Ob večjih lovih gre plen že v tisoče. Da imajo v takih lovištvih tudi dobre pse fermače, je samo po sebi umljivo, zakaj kolikor več divjačine imam v lovišču, toliko laže učim svoje psa, oziroma, kolikor več pride pes z divjačino v dotiko, toliko več rutine in praktičnih izkušenj si nabere. Glejati rutiniranega fermača pri delu je za lovca prava slast. V naših lovištvih se seveda kaj takega le malokdaj vidi. Prvič nimamo bogatih lovišč, drugič pa nam nedostaja dobrih psov. »Slovensko lovsko društvo« se trudi temu odpomoči s tem, da budi in neti v naših domačih lovskih krogih zanimanje za dobre pse fermače in da skuša tuje dobre pse spraviti v deželo. Ta namen ima tudi tekma dne 8. t. m. — Po eni strani imajo na tekmah lovci priliko

videti, kako lovi zares dober fermač, po drugi pa imajo imejtelji in učitelji fermačev priliko javno pokazati, koliko so njih psi vredni. — Prav zato ni tekma prav v nobenem oziru omejena. Tekmo pride lahko vsakdo gledat, naj je lovec ali ne, domačin ali tujec, član društva ali ne. Pa tudi tekmuje lahko vsakdo, samo da odgovarja njegov pes predpisanim pogojem. Vsako ščene se seveda ne more pripustiti k tekmi, kajti tekma bodi izbor lepote in dobrote. — Kakor ni dovolj, da je pes samo lep, za lov pa neporaben, tako ne zadošča, da je za lov dober, sicer pa spaka. Oboje mora biti vsaj do gotove meje združeno, kajti le tak pes je za pleme kaj vreden. — Zato zahteva »Zveza avstrijskih kinologov« na Dunaju kot najvišja oblast v teh stvareh, da se k tekmam pripuščajo le taki psi, ki popolnoma odgovarjajo plemenskim znakom in imajo rodovnik. Ker je pri nas takih psov izredno malo, je zveza dovolila za našo prireditve izjemno in gg. sodnike pooblastila, da smejo tudi take pse pripustiti k tekmi, ki še nimajo rodovnika, toda le, ako so psi res lepi in čiste krvi ter je upati, da se naknadno sestavi rodovnik. Ta izjema kaže veliko naklonjenost zveze do našega društva. Pa tudi sicer so gospodje na Dunaju vse storili, da nam tekmo omogočijo. — No, pa tudi domačini so se odzvali. »Kranjsko društvo za varstvo lova« je dalo prvo ceno v znesku 100 kron in znani Nimrod s Krasa gosp. Štefan E. Paximadi, veleposestnik iz Sežane, je dal drugo ceno v znesku 70 kron, požrtvovalni gosp. podpredsednik društva gosp. Fr. X. Urbanc, veletržec v Ljubljani, tretjo ceno v znesku 50 kron, itd. Nadejati se pa smemo še več daril, tako, da noben tekmovalcev ne pojde praznih rok domov. Tudi smo mislili prirediti v nedeljo 7. t. m. popoldne razstavo fermačev. Toda gg. sodniki pridejo šele 8. t. m. z dunajskim brzovlakom, zato razstave ne bo. — Tekma bo zelo ostra, kajti že sedaj je pripravljeno 12 tekmovalcev od vseh krajev. — Kdor pride že v nedeljo zvečer v Ljubljano, najde lovsko družbo v verandi hotela »Union«. — Odbor.

„Rule Britanica“ — v zraku.

Velika Britanija se odločno in z veliko naglico pripravlja, da kakor na morju, zavлада svetu tudi v zraku. Angleška admiraliteta je tako sklenila. Zgraditi se ima zračna flota vseh vrst letal in zrakoplovov, ki bo podrejena Naval Air Servisu.

Jedro zračnega brodogoja bodo tvorili »seaplanes«, kakor Angleži imenujejo hidroplane, nato pa pridejo ostala letala in zrakoplovi. Sedaj ima Anglija dva vodljiva balona: en Parseval in en francoski Astra-Torres; sedaj jih zgrade še deset. Šest srednjevelikih zrakoplovov je že naročenih, ravnotako dva tipa trdega sestava, Kar se tiče seaplanov, jih je mornariški tajnik Churchill za konec leta 1913. obljubil 100. Ker pa mora biti 100 seaplanov vedno na razpolago, jih bodo vsega vkup kupili 200, ker se mora računati, da jih bo 50 odstotkov vedno v popravilu.

Glede velikega pomena hidroplanov se je v angleški mornariki začetkom tekočega leta izvršil velik preobrat. Vsi ladjski poveljniki so v svojih poročilih o zadnjih pomorskih vajah zahtevali, naj se njihove ladje čim preje opremijo s hidroplani. Ko se tako izdatno pomnoži zračno brodogoj, bodo v angleški mornarici tudi pomorsko strategijo temeljito izpremenili.

Ob angleški obali se napravi nepretrgan pas postaj za vodna letala; razen tega se napravi več zrakoplovnih postaj. Zrakoplovi bodo služili za daljna poizvedovanja tje do sovražnikove obali, seaplani pa bodo operirali iz bližine in opazovali sovražniško mornarico. Vsa letala bodo opremljena z brezžičnimi brzjavami, da bodo vse, kar bodo opazili, lahko koj naznanili poveljujočemu admiralu.

Ker bodo na ta način seaplani deloma nadomestili brze ladje oborožene križarice, so nekatere že naročene take ladje odpovedali na korist vodnim letalom. Predvsem bo vsak brodogojni oddelek dobil po tri posebne križarice, ki bodo imele na krovu seaplane. Inženjerji že delajo načrte za te vrste križarice, ki bodo predvsem pripravne za transport in popravila. — Ker angleške zasebne trdke za letala ne bodo mogle zadostiti naročilom vojne mornarice, se v Ohatani zgradi posebna admiralitetna delavnica. Naročila se bodo oddala pa tudi v inozemstvo.

Balkanski dogodki.

K BULGARSKO-TURŠKIM POGAJANJEM.

Carigrad, 5. septembra. General Savov je v nekem pogovoru izjavil, da bi bila Bulgarija pripravljena Turčiji pustiti Odrin tudi v utrjenem stanju, ako bi dobila za to druge točke v okolici; na vsak način pa

(Naprej prhodn.)

zahteva Lozengrad, ki v turški noti od 19. julija ni omenjen.

London, 5. septembra. Poročevalcu »Daily Telegrapha« je Enver beg izjavil, da se ne boji, da bi Porta le eno ped zasedenega ozemlja odstopila. Ako bi se pa to vendarle zgodilo, potem bo celo stvar vzela v roke armada, ki je danes močna 300.000 mož in polna samozvesti.

TURKI PRODRAJO DALJE ?

Sofija, 5. septembra. Tu se širijo vesti, da so Turki prekoračili Mesto in prodirajo naprej proti zapadu na ozemlje, katero ima zasedeno Grčija. Ker Sofija nima direktne zveze z zapadno Trakijo, vlada ne vé, koliko je resnice na teh vesteh.

AVSTRIJA IN RUSIJA PA ODRINSKO VPRAŠANJE.

Peterburg, 5. septembra. Oficiozno se naznanja, da sta Avstrija in Rusija v odrinskem vprašanju sicer edini, da pa imata pri tem ravno tako različne razloge, kakor sta jih imeli v kavalškem vprašanju.

NEVAREN POLOŽAJ V SOFIJI.

Dunaj, 5. septembra. K vestem o vojaških nemirih v Sofiji izjavlja bulgarska brzojavna agencija: Raznesla se je bila vest, da je 14. letnik odpuščen domov, nakar je kakih 100 mož odšlo iz vojašnice. Na cesti so srečali gručo demonstrantov, ki so jih potegnili za seboj, da so se udeležili demonstracij pred kraljevo palačo. Ko so pa vojaki zvedeli, da še ni izšlo povelje o odstopu, so se takoj vrnili v vojašnice. — Nasproti temu uradnemu poročilu trdijo zasebna obvestila, da se demonstracije v Sofiji še vedno nadaljujejo, da so zelo resne in se jih udeležuje tudi vojaštvo. Vlada je v velikih stiskah.

SRBSKA DEMOBILIZACIJA.

Belgrad, 5. septembra. Jutri bo demobilizacija končana, nakar se v ponedeljek na vseh progah upostavi reden železniški promet.

PASIČ OSTANE.

Dunaj, 5. septembra. »N. Fr. Presse« se poroča od srbske strani: Ministrski predsednik Pašić ostane v Marijinih Varih najbrže do srede ali največ do 20. septembra. Potem se namerava podati v Biarritz po svojo družino. Ob povratku v Belgrad se Pašić ustavi nekaj dni na Dunaju in bo imel najbrže podoben pogovor z grofom Berchtoldom. Demisije Pašić ne bo podal. Ko se je bil vrniti iz Bukarešte, je sicer ponudil svoj odstop, da bi se posvetil svojim zasebnim poslom, toda niti kralj, niti njegova stranka nista hotela o tem ničesar slišati. — Srbija bo za ureditev svojih financ nujno potrebovala posojilo 150 milijonov frankov in bo to posojilo v kratkem sklenila.

SRBIJA IN BULGARIJA.

Belgrad, 5. septembra. V vojnem ministertvu izjavljajo, da srbsko-bulgarsko mejno delo nepričakovano hitro napreduje, ker Bulgari lojalno postopajo in se opravičenim srbskim željam ne protivijo. (Druge vesti pa trdijo, da je razmerje med Bulgarijo in Srbijo slejkoprej jako napeto.)

GRŠKA KRALJEVA DVOJICA V NEMČIJI.

Berolin, 5. septembra. Z ozirom na obisk grške kraljeve dvojice piše »Nordd. Allg. Ztg.«: Prepričani smo, da bo nemško ljudstvo ob tej priliki kralja Konstantina in njegovo soprogo pozdravilo s tisto simpatijo, ki jo vsled svojih osebnih zaslug na uspehi prijateljske Grčije zaslužita.

MED SRBIJO IN ČRNO GORO.

Peterburg, 5. septembra. V tukajšnjih političnih krogih sodijo, da se bosta kralja Peter in Nikolaj s posebnimi pismi obrnila na rumunskega in grškega kralja in ju prosila, da prevzameta razsodništvo glede Prizrena. Za gotovo se smatra, da Prizren ostane Srbiji.

K SRBSKO-ČRNOGORSKEMU VPRAŠANJU.

ZMEDO DELA ITALIJA ?

Belgrad, 5. septembra. V dobro poučenih krogih izjavljajo: Bistvo nastalih težav niso teritorialna vprašanja sama na sebi, marveč gre v prvi vrsti za dalekosežna administrativna vprašanja. Črna gora zahteva celo Metohijo z Djakovico in Plevljem in celo peško pokrajino do reke Klin in Rudnika, medtem ko bi bila Srbija pripravljena odstopiti ozemlje do belega Drina brez Peči, ali do reke Istok izvzemši Plevlje in do čehotinske reke. Srbija naglašja, da Črni gori ne sme pripasti preveč arnavtskega prebivalstva, ker bi bila Črna gora komaj v stanu vzdrževati red med Arnavti ter bi se bilo zato bati vednih nemirov na trodržavni meji. Prebivalstvo krog Peči — in sedaj tudi krog Plevlja — itak že od jeseni javno nastopa proti pripadnosti k Črni gori in v javnih spomenicah grozi z izseljenjem. Zanimivo je, da so bili Črnogorci izpočetka zelo naklonjeni srbskemu predlogu, da se med obema državama podero vse meje, nakar bi Črna gora lahko dobila od Srbije vse, kar bi hotela, zadnji čas so pa v tem oziru postali zelo rezervirani. Kljub temu pa zahtevajo

velike ugodnosti na vojaškem, carinskem in železniškem polju. Kakor se je dognalo, je tu vmes italijanska roka. Italijanski kapitalisti, ki so doslej izključno eksploatirali Črno goro, se boje za svoje koristi. Barska pristaniška družba, katere delničarji so visokostoječi Italijani iz kraljevstva, je pri črnogorski vladi urgirala novo pogodbo, s katero bi se družbi dosedanj tobačni monopol zagotovil za več desetletij naprej, ravno tako tudi predprava za monopol na luke in železnice. Ti monopoli bi se ne smeli radi kakih pogodb s katerokoli državo prav nič izpreminjati. Tako zahtevajo Italijani. Očitno je, da je to naperjeno predvsem proti Srbiji. Barska italijanska družba je tudi hotela Srbijo prisiliti, da bi za svojo jadransko luko izbrala Bar, da bi barska družba mogla eksploatirati srbsko zunanjo trgovino. Tu je jedro sedanjih srbsko-črnogorskih težav, ki se bodo pa menda mirno rešile.

RUSKI GLAS GLEDE GROZOVITOSTI V MAKEDONIJI.

Belgrad, 5. septembra. Z ozirom na vesti, da so Srbi v Makedoniji vršili grozodejstva, se je v peterburskem »Novem Vremenu« oglasil ruski konzul v Skoplju, ki te vesti zavrača kot izmišljotine. Res je sicer, da so Srbi zažgali par makedonskih vasi, to pa v popolnem soglasju z vojnim pravom, ker je prebivalstvo v tistih vaseh zavrato streljalo na srbske vojake. Da bi bili pa Srbi onečaščali ženske, mučili ranjence ali celo ropali — je izmišljotina, ker se ni pripetil en sam tak slučaj. Pač pa je notorično, da so Srbi z bulgarskimi ranjenci postopali tako lepo, kakor s svojimi lastnimi. Sploh je srbska armada s sovražniki kar najlepše postopala.

Dnevne novice.

— **Naš ponos.** Letošnji hrvaško-slovenski katoliški shod je po svoji moččnosti presenetil vse: nasprotnike in nas. Tako velike udeležbe, tako veličastne manifestacije ni nihče pričakoval. To se kaže v vseh odmevih katoliškega shoda. V naših vrstah nepopisno navdušenje, povzdignjena samozavest, pri nasprotnikih poparjenost, ki se najbolj kaže v nizkih izbruhih liberalnega časopisja. Tisti, ki so izdali parolo prezirati katoliški shod, že štirinajst dni izlivajo svojo jezo v obliki najgorostasnejših laži po potrpežljivem papirju, vsak dan morajo zatrjevati svojim pristašem, »da shod ni imel prav nobenega pomena«, v isti sapi »brezpomembni shod« vsak dan obljajajo. Celo liberalcem se morajo zdeti liberalni žurnalisti v tej situaciji jako komični. O nobenem shodu še niso liberalci toliko »poročali« kot o tem, se o svojih ne. Prezreti ga niso mogli. Prav pravi »Gorenjec«: »Vse jih jezi: vreme, narodne noče, silne množice občinskih zastopov, Orlov in članov drugih društev, slovenski gostje, mirne, temeljite razprave, pojavi omike in napredka« — ki se na liberalnih prireditvah ne vidijo. In »Slovenski Gospodar« pravi: »Kdor ni bil sam na katoliškem shodu in sam priča slikovito učinkujočih prizorov, zanj je naše pero preokorno. Zato pa tudi ni glasu proti katoliškemu shodu, seveda razum liberalnih, katerim pa v tem slučaju iz srca radi odpuščamo. Bodimo pravični in pustimo vsakemu svoje: Nam radost in veselje, liberalcem jezo in zabavljanje.« In odlični krakovski »Glos Narodu« izjavlja: »Za cerkev, za slovanstvo, za državo — so manifestacije v Ljubljani velikega pomena.« Ta soglasna sodba vse poštene javnosti o katoliškem shodu je naš ponos, bodrilo za nas in za vse, ki so prihтели v Ljubljano poveljati praznik zmagovalne katoliške misli na Slovenskem. Naš ponos je, da je že letos katoliški shod malega slovenskega naroda lahko stopil ob stran shodu katolikov v Nemčiji, ki so znani po svojem sijaju. V Metz se je glavne manifestacije shoda katolikov v Nemčiji udeležilo 30.000 oseb — pri nas nismo v tem prav nič zaostali. In ko zopet zavirajo pred nami zastave naših društev na prihodnjem hrvaško-slovenskem katoliškem shodu, tedaj bomo Hrvatje in Slovenci lahko s ponosom rekli, da smo si priborili prvenstvo v pojavih katoliške zavesti. Teža našega ponosa na uspehih zadnjega katoliškega shoda in na sadovih njegovih v bodočnosti bevskanje liberalnih listov ne more zmanjšati.

— **»Österreichs katholisches Sonntagsblatt«** pravi v obširnem poročilu o slovensko-hrvatskem katoliškem shodu v Ljubljani tudi sledeče: »Katoliški Slovenci in Hrvati, kojih število ne presega 4 milijone, so bili na katoliškem kongresu zastopani po 20.000 udeležencih, razmerje, ki daleč presega celo katolike v Nemčiji, ki so vendar tako zelo organizirani.«

— **Kaj misli pošteno delavstvo o katoliškem shodu.** »Naša moč«, glasilo slovenskega delavstva, pod naslovom »Učinki katoliškega shoda« piše: Veljčastno uspeji katoliški shod in manifestacija je ljubljanske patenliberalce spravila v blaznost. Drugače si ne mo-

remo predstavljati nizkotnih pamfletov o katoliškem shodu v liberalnem časopisju. Ako je to časopisje res glasilo liberalne inteligence in ta požira take sirovosti brez odpora in jih celo plačuje, potem si izreka sama obsodbo. Kdor je bil priča dogodkov o priliki katoliškega shoda v Ljubljani, se mora nad propadlostjo liberalnega časopisja zgražati. In stranka, ki stoji za temi, s tako moralo napojenimi listi, naj bo voditeljica in učiteljica našega ljudstva? Ne in stokrat ne! Zato pa proč od gnjilega liberalizma!

— **Ovacije občin deželnemu glavarju dr. Šusteršiču.** Neomajno zaupanje in vdanost ter čestitko k petdesetletnici so izrekle g. deželnemu glavarju nadalje občine: Budanje pri Vipavi, Dolenji Logatec, Trebeljevo (okraj Litije), Loški potok, Velika Dolina, Stari trg pri Ložu, Lipljenje, Dobrunje, Dobrova, Iška vas, Polhov gradec, Želumlje. Tudi so občine izrekle svojo skrajno ogorčenost nad podlostjo liberalnega časopisja.

— **Častna občanstva deželnega glavarja.** Občinski odbor v Iški vasi je izvolil deželnega glavarja dr. Šusteršiča soglasno častnim občanom v znak hvaležnosti in vdanosti. — Odbor občine Studenec-Ig je dne 22. avgusta korporativno izročil g. deželnemu glavarju častno diplomu občine Studenec. — Dne 23. avgusta se je poklonila g. deželnemu glavarju deputacija občine Fara pri Kostelu pod vodstvom g. župana Bauerja in izročila častno diplomu občine Fara. — Dne 25. avgusta je prišla v deželni dvorec deputacija občine Drašiči pri Metliki pod vodstvom g. župana Bajuka, izročivši g. deželnemu glavarju diplomu častnega občanstva drašiškega. — Dan pozneje — 26. avgusta — pa se je poklonila deželnemu glavarju deputacija mesta Škofja Loka pod vodstvom g. župana Guzelja. Člani deputacije so bili gg.: podžupan Jos. Hafner, duhovni svetnik Avg. Sinkovec ter občinska odbornika Jamnik in Molinaro. — Govori, ki so se menjavali pri teh slovesnih prilikah, so pričali o tesni vezi, ki vežejo občine s poglavarjem samostojne deželne uprave. Posebno omeniti je umetniško izdelano diplomu mesta Škofja Loka, ki dela vso čast pristnemu umetniškemu talentu g. A. Ruda.

— **Zagrebski nadškoj dr. Bauer v Rimu.** Zagrebski nadškoj-koadjutor dr. Bauer je danes odpotoval iz Zagreba v Rim. Spremlja ga njegov tajnik č. g. Janko Barle.

— **Blamirani liberalci in »Nova Reforma«.** Liberalce jezi velikanska udeležba tujcev, med temi posebno Poljakov, na katoliškem shodu. Medtem, ko se vse časopisje iz Galicije, Poznanja in Ruske Poljske bavi obširno o tem triumfalnem pohodu katoliške slovenske misli, je bilo — tako kričijo liberalci — glasilo skrajno konservativnega poljskega plemstva »Nova Reforma«, ki se je edino zaletelo v katoliški shod in našo jugoslovansko delegacijo. Kako informiran list je »Nova Reforma«, nam pove slučaj, ko se je mudil v Krakovu predsednik Matice Slovenske dr. Ilesič, ki ni razobesil zastave na čast udeležencem katoliškega shoda. Ta list piše o dr. Ilesiču med drugimi bombastičnimi frazami, da je dr. Ilesič predsednik jugoslovanske akademije znanosti, vseučiliški profesor v Zagrebu itd. Seveda se ne čudimo nič, če je čutil tudi sedaj kdo potrebo iz Ljubljane o katoliškem shodu informirati list tako točno kot o dr. Ilesičevi osebi! Saj se menda razumemo g. profesor dr. Ilesič.

— **»Nova reforma« in katoliški shod.** »Slovenski Narod« je navedel, da v poljskem jeziku tiskani list »Nova reforma« ne piše navdušeno o katoliškem shodu ter mu zlasti ni všeč, da je na njem nastopal dr. Šusteršič, čegar politika je preveč »klerikalna«. Toda »Slovenski Narod« ni povedal, kakšen list je »Nova reforma«. Torej povemo ali po naše liberalen list, ki pa nima za sabo nobene stranke, izvzemši stranke takozvanih samostojnih Judov v Krakovu. Čita ga samo židovska in z židi simpatizujoča inteligencija zahodnje Galicije. Izmed politikov stoji za »Nowo reformo« samo posamezni takozvani demokratski poslanci, večinoma Judje, ali vsaj izvoljeni vsled kompromisa z Judi po raznih požidovljenih manjših mestih Galicije. Urednik »Nowe reforme« Konstantin Srokowski, je bil pri zadnjih volitvah izvoljen za deželnega poslanca iz Krakova kot zastopnik obeh judovskih strank, samostojnih in kahalnih judov v Krakovu. Poprej so judje imeli svojega poslanca iz Krakova. Pri zadnjih volitvah so se pa sprli med sabo in se niso mogli zediniti za kandidata, torej sta obe židovski stranki samostojni in »kahalni« judje, se zedinili na skupnega kandidata urednika »Nowe reforme«. Bilo bi pač težko pričakovati, da bi se glasilo kahalnih judov ogrevalo za slovenski katoliški shod in dr. Šusteršiča! — »Slovenski Narod«, ki včasih rad ponatiskuje »Nowo re-

formo«, naj bi ponatisnil tudi one članke, s katerimi je svojčas psovala Jugoslovane. O črnogorskem kralju je pisala, da je navadni borzni spekulant, ki s krvjo svojih ljudi spekulira na borzi, kralj tatov in ušivcev. Črnogorski narod ji je bil divji narod, narod roparjev, tatov in ušivcev. Noben drugi poljski in tudi ne noben drugi dunajski list ni pisal tako grdo o Črnogorcih, kot »Nowa reforma«. Zdaj pa je list kahal-skih judov postal merodajen še za naše liberalce.

— **Dar iz Berolina.** V kratkem bo razposlanih po Slovenskem 5000 slovenskih izvodov protestantskega svetega pisma. Stavek so postavili pri Kleinmayerju v Ljubljani, a iz previdnosti pri Kleinmayerju knjige niso hoteli tiskati. Govori se, da so v lite plošče poslali v Berolin, kjer jih natisnejo. Pravijo, da je slovnični del te izdaje imel v rokah neki uradnik kranjskega deželnega odbora.

— **Globo in leskovski fari pogorelo.** V torek nekako med prvo in drugo uro ponoči je pogorelo na prijaznem griču ležeče posestvo Globo in leskovski fari. To nekdanjo last grofa Ervina Auersperga je kupil domačin g. Ilesič, ki se je tam nastanil s svojo soprogo iz Gradca. Prostorno hišno zgradbo je lepo popravil in okusno opremil s primernim pohištvom, ker je nameraval tam prirediti poletno letovišče. Danes je Globo žalostno pogorišče. Zgorela so tudi vsa gospodarska poslopja in vsa krma. Živino so rešili. Ilesič in soproga sta bila ono noč v Zagrebu. Škoda je velika, je pa vse, tudi pohištvo, dobro zavarovano. Eni pravijo, da je v poslopje strela udarila, kar je pa težko verjetno; je sicer ono noč parkrat zagorelo, pa mnogo prej, kakor je začelo goreti. Drugi mislijo, da so cigani zažgali, katerih se sedaj mnogo klati po okolici.

— **Naši mornarji v Carigradu.** »Novi čas« ima iz Carigrada zanimiv dopis, v katerem piše misijonar A. T. med drugim tudi tele zanimivosti: »Še nekaj Vas bo gotovo zanimalo iz Carigrada. Tuje bojne ladje so deloma že odšle odtod, nekaj jih je še tukaj. Pred nekaj dnevi, ko je dobilo odrinsko vprašanje resnejše lice, so odpihali in odpuhali Rusi. Naši so še tukaj. Poveljnik naše ladje »Szigetvár« je brat načelnika naše stranke, Alojzij Šusteršič. Je prav »lušten« gospod, svojemu bratu popolnoma podoben po zunanem in po nazorih. Za vojake je zelo skrben, toda ponoči jih ne pusti v mesto; v nedeljah jih pošilja oddelkoma v cerkev. Zato so pa naši mornarji tukaj na zelo dobrem glasu. — Kar nas je tukaj Slovencev in Slovenk, gledamo te dni tja gor v domovino. Cela Slovenija se bo zopet ogrela in nanovo pozivila. Ljubljana, njeno srce, bo zopet močnejše in toplejše zaplalo. Bog daj k vsemu svoj sveti blagoslov!«

— **Katol.-narodno dijaštvo kamniškega okraja,** ne kamniški pododbor S. D. Z. kot tak, priredi jutri, v nedeljo, 7. t. m., v Društvenem domu v Kamniku ob pol 5. uri popoldne prireditve s sledečim sporedom: Govor. Barcarola (kvartet na lok s spremljevanjem glasovirja). Na uraub! (kuplet). Igra »Stari Ilja«. — Po igri zabavni večer z godbo v prostorih restavracije Kristof. — Čisti dobiček je namenjen slov. podpornim društvom na Dunaju, v Gradcu in Pragi; z ozirom na ta humanitaren namen prireditve prosimo najštevilnejše udeležbe.

— **S pošte.** C. kr. poštni oficial Ivan Velepč, službujoč pri poštne uradu Ljubljana 2, je imenovan za c. kr. poštnega kontrolorja v Opatiji. — Za nad-officiala ad personam so imenovani v področju tržaškega poštnega ravnateljstva naslednji oficiali: Kazim. Beltram v Gorici, Ivan Schmutz in Frančišek Globočnik v Trstu.

— **Ogenj v sušilnici kmetijske šole na Grmu.** Dekleta gospodinskega tečaja so 4. t. m. v sušilnici pripravljale zelenjavo za »konzerve«. Nesreča pa je hotela vsled preobilega močnega ognja, da se jim je vsa priprava zažgala, kakor tudi peči. Nastal bi kralu večji ogenj, ako bi ne bil vodja tečaja g. Andolšek pustil podreti zid, ker le na tak način je prišel do vode in pogasil gorečo stvar. Škoda je do 400 K.

— **Nekaj vprašanj iz Ribnice.** Iz Ribnice nam pišejo: Pretekli teden je začel razpošiljati načelnik »Pogoditvenega društva užitniškega zakupa v Ribnici« gostilničarjem v našem kraju račune za pokritje izgube v letu 1911. Ne briga bi se toliko za to zadevo, a ker je prizadetih več gostilničarjev naših somišljenikov, stavim naprosen od več strani v pretres možem, da se pravočasno prepričajo o računih in njih dejanski podlagi, ta-le vprašanja: 1. Ali ste pregledali račune zadnjega leta in tudi preteklih let? 2. Koliko je bilo dohodkov, koliko stroškov? 3. Kaki so ti stroški? So kriti z dokazili in pobotnicami? Ako niso kriti z dokazili, kako se dokaže njihova resničnost? 4. Koliko si je g. načelnik zaračunal za svoj trud pri društvu?

Kdo mu je to odločil? 5. Kdo je bil pregledovalec računov? Ali je sploh kdo pregledoval račune? Ali so tudi pregledovalci dobili za svoj »trud« nagrado? Kako visoko? 6. Ali so bili računi ob vsakokratni razdelitvi izgube ali dobička vsakomur na razpolago? Ako ne, zakaj ne? 7. Kako visoko si je odmeril g. načelnik sam sebi v prejšnjih letih in sedaj delež dobička in izgube? 8. Zahtevajte izpisek svojih vplačil in primerjajte ga z drugimi! (Po tem se namreč ravna delež izgube.) Preglejte račune lastnooročno in si napravite izpiske v smislu stavljenih vprašanj! 9. Kdo bo plačal tisti primanjkljaj, ki je nastal vsled počasnosti in nepremišljenosti g. načelnika, da ni pravočasno iztirjal deleže izgube, ampak odlašal z raznimi brezplodnimi prošnjami itd., da je med tem časom nekaj zavezancev že propadlo in se njihovega deleža sedaj ne more iztirjati? 10. S kako visokimi procenti se je odločila zadnja izguba? — Kakor čujemo, delajo nekateri deležniki na to, da pride do tožbe, da se po izvedencih ugotovi, ali je vodstvo društva gospodarilo tako kakor se gospodari s tujim imetjem, zlasti glede knjigovodstva. Imajo nekateri velike pomisleke in bi radi na ta način prišli na jasno. Tudi o deležih izgube in dobička dvomijo, če se je merilo z enako mero, kajti nekateri so res prav občutno prizadeti, da se jim opravičeno vzbuja sum. — Ribniški gostilničar.

— **Žrtov Krke** bi bil kmalu 4. t. m. mlajši sin izvoščaka Kondriča (Čampa) v Novem mestu. Otroci se pripuščajo preveč samim sebi in radi tega je večina nesreč. Otroci se kopljejo na zelo nevarnih krajih, kakor je to »pri mlinu«, starem bregu, »pod kasarno«, za kar se pa premalo briga stražništvo, da bi to preprečilo. Dečka so še ob pravem času potegnili iz vode.

— **»Slaba vest starega lisjaka.«** tako naslovijo »Slovenski Narod« št. 201 notico, v kateri trdi, da je gosp. Pečnik nazorovatelj izkopavanja vojvodine Meklenburške na Magdalenski gori. Star lisjak je pa tukaj »Slovenski Narod«. Resnici na ljubo povemo, da g. Pečnik sploh ne sme na Magdalensko goro in je dobro preskrbljeno, da tudi ne more v bližino vojvodine. Tako na primer se je hotel Pečnik nedavno odpeljati v Šmarje, a na dolenskem kolo-dvoru ga je vrnil stražnik. Nam se take »varnostne odredbe« zde neumljive. G. Pečnik na vojvodino gotovo ne bo poizkušal »atentata«. — O tej stvari pa nam piše g. Jernej Pečnik: »V št. 198. z dne 29. avgusta t. l. je »Slov. Narod« pod notico »Izvoz kranjskih starin prinesel vest, da nadzorujem jaz izkopine vojvodine Meklenburške na Magdalenski gori pri Šmarji. Ker je ta vest popolnoma izmišljena in ne odgovarja niti najmanjše resnici, poslal sem jaz stvarni popravek, da jaz že dve leti vobče v Šmarji nisem bil ter da se moram pokoravati samo odredbam ravnateljstva deželne muzeja. »Slovenski Narod« prinesel je v št. 201. z dne 2. septembra imenovani popravek pod naslovom »Slaba vest starega lisjaka«, v katerem mene izdaja javnemu zaničevanju, samo zaradi tega, ker sem govoril resnico. Osivel sem pri raziskavanju starin naše dežele, star sem 79 let in to priliko je uporabil »Slov. Narod«, da se iz moje starosti norčuje in me nazivlja starega lisjaka. Pustimo vse drugo na strani. Zelo častno pa je vsekako za gospode pri »Slov. Narodu«, ki se iz visoke starosti norčujejo. Bog vé, s kakimi lisjaki jih bodo nazivali v poznih dneh drugi —, ako dožive toliko starost kakor jaz. Zahvaljujemo se za sprejem teh vrstic z velespoštovanjem Jernej Pečnik.«

— **Osebnosti.** Ekszellenca podmaršal Herman Kusmanek se je po dovršenih večjih vajah vrnil in zopet prevzel posle stajarskega poveljnika in vojaško štajarsko poveljstvo. — Finančni prokurator dr. Viktor Pessiak se je vrnil z dopusta in prevzel uradno vodstvo.

— **Auto-zveza Ljubljana—Celje.** Jutri v nedeljo odpeljeta ob zadostnem številu potnikov ob pol 7. uri jutraj dva avtomobila proti Celju. Popoldne ravnotako dva, prvi ob zadostnem številu ob pol 2. uri popoldne do Lukovice; drugi (redna vožnja) ob pol 4. uri do Celja. V ponedeljek popoldne prvi odhod ob pol 2. uri do Domžal oziroma Lukovice, drugi ob pol 4. uri do Celja.

— **Cesta Žiri—Rovte** je že malodane dovršena. Iz Rovt nad Logatcem se nam o tem piše: Zgradba daje izvrstno sprječevalo podjetniku. V osmih mesecih je napravil ogromno delo. Upoštevati je potreba, da je bilo v tem času 160 deževnih dni. Cesta je vsa izsekana v trda tla in nasip ob strani je takorekoč za nameček. Tlak je napravljen z večine iz samega brusjaka, najtršega kamna. Domačini ga nazivljejo »garjebec«. Blato ne more nikdar skozi. Če pride avtomobil, ne bo delal jam, kakor na poljski ali idrijski cesti. Kanalizacija je mojstrsko izpeljana. Poleg betonskih mostov mnogoštevilne cevi pod cesto jamčijo, da ostane vselej v dobrem stanju. Napeta je primerno povprečno 4 odst., da se bo primerno odtekalo. Zahvala vsem faktorjem, ki so

to tako staro potrebo spravili v tir. — Dne 13. septembra se bo oddal tudi tukajšnji vodovod. Rovtarji želimo, da bi se delo poverilo »Prvi kranjski podjetniški družbi«, ki se je ne iziraje na izgubo pokazala mojstra pri zgradbi nove ceste.

Pozor pred agenti tujih zavarovalnic! Agentje tujih zavarovalnic hodijo okrog in zahtevajo od strank zavarovalne knjižice. Ako kaka stranka knjižico izroči, podaljša mu zavarovalnica dobo za nadaljnjih deset let in se pri tem nič ne ozira na to, da je dotična stranka se že kje drugod zavezala, vsled tega naj nihče knjižice ne izroči.

Društva.

— **Šišensko prosvetno društvo** priredi jutri v nedeljo dne 7. septembra ob 4. uri popoldne vrtno veselico v gostilni »Pri kamniti mizi« v Zgornji Šiški s sledečim zanimivim sporedom: Godba, petje, kupleti, ribji lov, koriantoli, turška kavarna, šaljiva loterija in razne druge zabave. — Vstop prost. — V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v nedeljo dne 14. septembra. K najobilnejši udeležbi vabi najuljudnejše vse društvenike in prijatelje društva odbor.

— **Skupina J. S. Z. v Gorjah** priredi na Mali Šmaren, to je 8. septembra popoldne ob 3. uri v cerkveni dvorani javni delavski shod. Na shodu govori gosp. predsednik gorenjskega okrožja prof. V. Marinko iz Kranja in g. dež. posl. in župnik Janez Piber. Ker bo shod velikega pomena, se vabijo vsi sloji delavstva, da se shoda v obilnem številu udeležijo. — Vabite se tudi kmetje in drugi, da se v obilnem številu udeležite. Odbor.

— **Konstantinova slavnost na Homcu.** Velik ljudski tabor se bo vršil dne 8. septembra na Homcu. Popoldne ob 3. uri se vrši v Marijini cerkvi na Homcu cerkvena slovesnost ljudstva iz cellega kamniškega okraja. Po cerkvenem opraviilu se pa vrši velik ljudski tabor na ravnici pred kapelo presv. Srca Jezusovega. Po shodu se vrši ob 5. uri v Šmarci v »Društvenem Domu« Konstantinova slavnost. Igrala se bo temu slavlju primerna igra »V tem znamenju boš zmagal.« Vabite se vsi, zlasti vi moške in mladeniči, da pohitite dne 8. septembra na Homec, da se navdušite za boj proti sovragu naše svete vere. — Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.

— **Prostovoljno gasilno društvo Mojstrana** priredi v nedeljo, dne 7. septembra t. l., točno ob 3. uri popoldne veliko vrtno veselico na vrtu hotela Triglav v Mojstrani. — Spored: 1. Velika tombola. 2. Srečanje. 3. Licitacija lepega jagnjeta. 4. Godba. — Ker je čisti dohodek namenjen v poplačilo dolga za bencinmotorno brizgalno, se preplačila hvaležno sprejemajo. K veliki udeležbi vabi odbor.

— **Vincencijeva konferenca Karmelske M. B. Vodmat—Selo—Moste** uljudno vabi na vrtno veselico, ki jo priredi na Mali Šmaren, dne 8. septembra t. l., pri g. Jos. Oražmu na Selu. Spored: Sviranje tamburaškega zbora. Šaljiva pošta z glavnim dobitkom 100 kg krompirja. Koriantoli. Igra: »Iz raznih stanov«. Kuplet. Pavljoni. Slaščičarna. Cvetličarna. Kavarna. — Veselica se začne ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vin. — Ker se veselica priredi v prid revežem, se preplačila hvaležno sprejemajo.

SRBSKI PATRIARH BOGDANOVIČ IZGINIL.

Karloški srbski patriarh Bogdanović, ki se je od 13. avgusta nahajal v gaštajnskem kopališču, je v ponedeljek popoldne kakor ponavadi iz hotela Weissmeier odšel na izlet in se od tedaj ni več vrnil. Odposlali so za njim več ekspedicij po bližnjih gozdih in gorah, a doslej niso našli še nobene sledi za njim. Splošno mnenje je, da je patriarh v gorah ponesrečil. — Pogrešani patriarh je bil v zadnji dobi popolnoma izpremenjen; preje vesel in živahen, je bil sedaj vedno temen in sam zase. Občeval ni z nikomur in niti odzdravljaj ni na pozdrave prejšnjih dobrih znancev. V kopališču je vsak dan hodil na dolge samotne izlete. Že pred tedni je vzbudil pozornost javnosti. 19. avgusta popoldne je šel Bogdanović mimo neke na samem stoječe prossauske planinske krčme, ne da bi bil vstopil. Krčmarjevi ljudje so ga videli iti v gozd. Zdelo se jim to ni nič posebnega, ker vedno prihajajo izletniki tod mimo. Drugo jutro so pa videli patriarha priti zopet iz gozda vsega zanemarjenega. Manjkal mu je plašč, klobuk in dežnik, katere stvari je prejšnji dan imel s seboj. Vsa obleka je bila mokra in zamazana, hlače razcefrane. Patriarh je očividno vso noč blodil po strmih, skoro neprehodnih gozdu in moral strašno trpeti. Vso noč je deževalo.

Tudi sedaj se patriarh ni zgledil v gostilni, marveč je šel mimo. Čez nekaj ur so vsega onemoglega našli ležati na neki klopi ob Böcksteinski cesti.

Koroške novice.

k. č. g. župnik Anton Benetek je zbolel in se je moral zadnji petek podvreči operaciji. Nahaja se v samotoriju »Marija Pomagaj« pri Celoveu. Nad vse delavni in ljubeznivi gospod se priporoča vsem duhovnim sobratom v »Memento«.

k. Nezgode pri vojaških vajah. Iz Celovca poročajo: Letošnje vojaške vaje so bile zelo naporne. Sedem dni je vojaštvo prenočevalo pod milim nebom. Sreča je bila le, da je bilo vreme ugodno. Kakor pri vsakih večjih vajah, se je tudi to pot pripetilo več nesreč. Dva vojaka bosanskega polka št. 2 pogrešajo od 23. avgusta in sodijo, da sta se v pečinah ponesrečila. Neki enoletni prostovoljec je bil ranjen na desnem očesu. Trčil je v njega neki vojak-kolesar in ga rnil s puško. Ranjenec je na graški kliniki. Nekega kmeta, ki je vozil vojaško prtljago, je med potjo neki vojaški konj udaril v trebuh in ga smrtno nevarno poškodoval. Neki računski podčastnik, ki je pri korakanju padel, si je rnil levo nogo. Ko je došel v Celovec in se je, naslanjajoč se ob palico, hotel podati peš v vojaško bolnišnico, mu je iz lastnega naročil voz pokovnik baron pl. Stillrid, ki je slučajno zapazil ranjenega vojaka. Manevri so se končali 30. avgusta z zadnjimi vajami v okoliših Naborjeta.

k. Ziljsko železnico bodo podaljšali od Šmohorja do Koč Mantena.

k. Hidroplan na Vrbskem jezeru. Dne 23., 24. in 25. avgusta je imel ob Vrbskem jezeru poizkušnje z letalnim strojem inženir Hold. Letalni stroj ima namesto običajnih koles spodaj dva čolnčka in se tako spusti na vodo in z vode dvigne zopet v zrak. Zato ima hidroplan (letalni stroj za na vodo). Vsi poleti so se posrečili. V nedeljo, 31. avgusta je Hold namesto čolnčkov pritrldil na letalni stroj kolesa in je podel z njim visoko preko Celovca. V sredo, 3. septembra, je ob ugodnem vremenu poletel proti Dunajskemu Novemu mestu.

k. Škocijan v Podjuni. Poročila se bo v torek, dne 9. t. m. gospodična Micika Picej, p. d. Furjanova (županova) na Horčah, z vrlim mladeničem Mihaelom Kačnik v Malivesi, domača župnija. Mladoporočenca zavzameta ženino, p. d. Jôgrovo posestvo. Mlademu paru iskreno čestitamo ter želimo rožnato pot v »sladkem jarmu«.

Štajerske novice.

š. Da jih ni sram. »Marburgerica« imenuje radvanjske počestne napadalce »wacker«. Res, daleč smo prišli. Posurovelost našega nemštva je že taka, da bo po »Marburgerični« terminologiji vsak lopov, ki napade mirne Slovence, »wacker«.

š. Podpora za učiteljstvo. Kakor se je že poročalo, je štajerski deželni odbor sklenil dati iz deželne blagajne 300.000 K izredne podpore za izboljšanje učiteljskih plač. Kakor naznanja učiteljski naredbeni list, morajo mestni in okrajni šolski sveti do 8. septembra predložiti dež. odboru imena istih učiteljev in učiteljic, kateri naj bodo deležni nove podpore. Seznam za draginjsko doklado priporočenih učiteljev in učiteljic bo ločen sledeče: A. Moške ožene ali vdovele učiteljske osebe z usposobljenostnim izpričevalom; B. neoženjene osebe in vdovele učiteljice z omenjenim izpričevalom; C. usposobljene učne osebe z najmanj enim službenim letom; D. neoženjene ali vdovele učiteljice ročnih del z najmanj štiriletnim službovanjem. Te štiri skupine bodo pri odmeri podelitve draginjske podpore merodajne. Visokost podpore se bo podelila posameznim osebam, ko se natančno določi število podpore potrebnih. Podpora se bo najbrže izplačala že 1. oktobra t. l. Ker bo podpore deležnih okrog 4000 učiteljskih moči v 64 okrajih in 4 mestih, bo podpora znašala 60 do 100 K. Kako bodo nemški in posiljenemški okrajni šolski sveti delili to podporo, gotovo ne bo prevzela K. Z. nobene odgovornosti. Saj se liberalni učitelji vedno strašno boje, da bi pri teh zastopih ne prišli slovenski katoliški misleči kmetje in pristaši do večje besede. Če bodo nemškutarški učitelji podpor bolj deležni kot slovenski, naj si zapišejo liberalni učitelji za klobuk kot svojo lastno zaslugu.

š. Iz mariborske moške kaznilnice. Hišni zdravnik v mariborski moški kaznilnici ces. svetnik dr. Ivan Schimm je pomaknjen v VII. in nadzornik kaznilniške straže Ivan Krušič v X. činovni razred.

š. Nepošten uradnik. Josip Cehner iz Laškega trga je bil nastavljen pri nametniku užitninskega zakupa (davka) Ivanu Ješovniku v Arji vasi pri Petrovčah. Kot tak je glasom poizvedbe v preiskavi in njegovega lastnega priznanja poveveril znesek 635 kron 18 vin. svo-

jemu gospodarju, poleg tega pa trški občini Laško ni oddal 28 K 35 vin. kot znesek za pristojbino mesnega ogledovanja. Senat celjskega okrožnega sodišča ga je dne 4. septembra obsodil na sedem mesecev težke ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsak mesec enkrat. Cehnar je bil hud nemškutar.

š. Novorojenega otroka odložila v cerkvi. Iz Celja se poroča: Ko je dne 3. t. m. opoldne prišla perica Koprivnik v celjsko mestno župno cerkev, zaslišala je sem od glavnega oltarja tiho otroško jokanje. Ko je prišla pogledat, našla je novorojeno moško dete, ki je bilo ovito v neko raztrgano modro culo. Odkod je dete? Predpoldne istega dne je prišla neka 30 do 35 let stara, ubožno oblečena ženska v celjsko bolnišnico s prošnjo, naj vzamejo tam njeno novorojeno dete v oskrbo. Ko se ji je povedalo, da se vzame otroka le, ako tudi ona ostane v bolnišnici, se je odstranila. Najbrž je potem nesla otroka v cerkev in ga tam pustila. Nek dobrosrčen hišnik je sprejel sedaj otroka v oskrbo. Vršijo se poizvedbe za neljubeznivo materjo.

š. Divjak. 22 letni hlapec Alojzij Puff iz Šmarja v Sulmski dolini na Srednjem Štajerskem je bil uslužben pri posestniku Katarini Christian. Dne 4. septembra je Puff pretopal neko živinče v hlevu, radi česar ga je gospodinja hudo oštela. Puff je bil hudo razjarjen, je razbil v svoji jezi velik škaif in je nato še razkral z gnojnimi vilami hišna vrata. Hlapec je nabil tudi gospodinjino z gnojnimi vilami in jo precej težko ranil. Gospodinja je komaj ubežala pred divjakom. Puff ji je bil zopet za petami, podrl jo na tla ter jo je še s petami obdeloval, da je bila vsa krvava ter je postala nezavestna. Pretil je tudi s požigom. Hišni prebivalci so zbežali k sosedu, Puff pa za njimi. Pri sosedu Sängeru, kamor so se skrili begunci, je hotel se sekiro razbiti hišna vrata in je pretil, ubiti vse, ki so v hiši. V kritičnem trenutku je posestnik zbežal k bližnji telefonski postaji ter je pozval žandarmerijo, katera je divjaka prišla in ga izročila deželnemu sodišču.

š. Porota. Dne 20. septembra se prične pri celjski okrožni sodniji tretje porotno zasedanje v tem letu: Na vrsto pridejo ti-le slučaji: dne 20. septembra: Tereza Mastnak iz Lokarij, detomor; dne 22. septembra: Jožef Vodusek, Negova, požig in goljufija; dne 23. septembra: Jožef Kregar, zavrattni umor; dne 24. septembra: Jožef Zigart, Luka-nje, umor; dne 26. septembra: Marija Gorinšek, Tepanjski vrh, detomor.

K ŽUPANSKI VOLITVI V TRIDENTU.

Inomost, 5. septembra. Glasom lista »Neue Tiroler Stimmen« je namesto nepotrjenega grofa Mancija za novega župana v Tridentu določen sedanji podžupan Zippel.

JAPONSKA PROTI KITAJSKI.

London, 5. septembra. Reuterjev urad poroča, da vlada v Tokiju veliko ogorčenje, ker se je zvedelo, da je bilo pri vходу vladnih čet v Nanking umorjenih več Japoncev. Časopisje zahteva vojaški nastop in zlasti zasedenje kakega kitajskega pristanišča, dokler Kitajska ne da zadoščenja. Premierni minister se je podal v Nikko poročat cesarju.

Ljubljanske novice.

lj. Za izobrazbo. Slov. kršč. socialna zveza, v svesti si svojega vzvišenega cilja, povzdigniti med ljudstvom izobrazbo, priredi tudi letos v Ljubljani sledeče tečaje: Poljski, češki, hrvaški, nemški (I. in II. oddelek), italijanski, stenografski, govorniški in deklamatorični, umetniški, kuharski in socialno-politični tečaj. Posebno važen bo pa zadnji, ki bo prava socialno-politična šola, na kateri bo poučevalo več izvrstnih moči. V navedene tečaje se vpisuje vsaki delavnik od pol 9. do 12. ure dop. in od pol 3. do pol 7. ure zvečer v Osrednji pisarni (Ljudski Dom I., levo). Umetniški, govorniški in socialno-politični tečaj je brezplačen, za druge tečaje znaša vpisnina 2 K, ki se mora vplačati naprej. Priglašja se tudi lahko po dopisnici; treba je samo navesti natančen naslov. Vsi, ki se mislijo udeleževati enega ali več navedenih tečajev, naj se takoj vpišejo, da se lahko vse pravočasno uredi in prične z rednim poukom!

lj. Slovesne obljube so v tukajšnjem uršulinskem samostanu 4. t. m. napravile sledeče č. ss. iz reda sv. Uršule: Antonija Aljančič iz Kovorja, Akvina Čadež iz Škofje Loke, Školastika Slevce iz Homca, Armela Podraž iz Šmarja in Aleksija Boltežar iz Cerkljan. Cerkevno opravilo je vodil mil. g. prelat J. Flis. Slovesnosti so se v obilnem številu udeležili sorodniki imenovanih.

Iz deželnega odbora. Dr. Lampe prihodnjo sredo ne sprejema, ampak šele v soboto.

Iz Rezervnik na vojaških vajah ustreljen. Sinoči ob 8. uri je v tukajšnji garnizijski bolnišnici umrl nadomestni rezervnik domobranskega pešpolka št. 26, Ivan Kaiser, iz Ribnice-Brezja pri Slov. Gradcu na Štajerskem. Pri včerajšnjih dopoldanskih sklepnih vojaških vajah pri št. Petru na Krasu so vojniki streljali z ostrimi naboji. Na sedaj še nepojasnen način ga je tekom vaje zadela krogla, ki mu je predrila in nevarno poškodovale trebušne organe. V brezupnem stanju so ga prepeljali v tukajšnjo garnizijsko bolnišnico, kjer je na večer podlegel težki poškodbi. Vojaška oblast je brzojavno obvestila rezervnikovo ženo o tragični smrti moža. Revez zapušta vdovo in šest mladoletnih in nepreskrbljenih otrok. — Stotnik, ki je bil tudi od krogelje zadet, leži, kakor čujemo, v tržaški garnizijski bolnišnici.

Iz Nadomestne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani. Na podlagi § 1, odstavka 3., ministrske naredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 56, odnosno § 5., odstavka 1., ministrske naredbe z dne 8. novembra 1910, drž. zak. št. 198, odreja deželna vlada nadomestno volitev za prisednike in namestnike obrtnega sodišča v Ljubljani in za obrtne prisednike vzklicnega sodišča v vseh štirih volilnih skupinah na prvo polovico meseca novembra 1913. Natančnejši čas volitve se pozneje naznani na krajevno običajen način s posebnim razglasom.

Iz Liberalna hinavščina in čevljarji. »Narod« vihti veliko ragljo, ker je v Ljubljani otvorila prodajalno tovarna za čevlje P. Kozina. Mi se za konfekcije nismo nikdar ogrevali in tudi za konfekcijo P. Kozine se ne bomo. Obratno — najtoplejši priporočamo domače obrtnike čevljarje ter trdno upamo, da noben dober in soliden obrtnik iz naših krogov ne bo izgubil odjemalcev. Pribiti pa moramo pri tem hinavščino »Narodovega« ogorčenja. Liberalci so v Ljubljani pričeli s konfekcijami. Kjerkoli je kaj protisocialnega, je vedno s tem liberalcem začel. »Narod« ni črnil besedice, ko je en liberalci za drugim odpiral v Ljubljani konfekcije. Niti besedice ni črnil proti naraščajočim tujim, ogrskim, židovskim konfekcijam. Molčal je ob celi množici konfekcij, šele sedaj se dere, ko je tako prodajalno otvorila domača tvrdka. Dere se po naročilu tujih konfekcij, ki se konkurentinje boje, da nekoliko izčisti trg. Take notice so včasih pri »Narodu« jako drage. Obrtniki predobro poznajo to hinavščino, zato »Narod« ne bo kaj prida opravil. Čevljarji vedo, koliko se je storilo od merodajne strani, da bi sami mogli nastopiti proti tuji konkurenci. »Narod« ne vodi ljubezen do obrtnikov, njemu je mar le hujškarija. Pa čevljarji svoje »liberalne dobrotneke« dobro poznajo. Te dni bodo vsled liberalnih »dobrot« morali zapreti svojo zadržno prodajalno. Kaj »Narod« ne vé, kako je vsled odlične pomoči Zveze slovenskih zadržal ljubljanskim čevljarjem cela vrsta čevljarskih mojstrov pred gospodarskim polomom? Tak »rešitelj obrtnikov« naj z liberalnim maslom na glavi ne hodijo na solnce! Liberalna hinavščina je topot zopet tako velika kot liberalna predrznost in brezskramnost.

Iz Konfiscirane fotografije. Sokoli so se tudi zanimali za telovadbo Orlov ob katoliškem shodu in je niso »preziral«. Najli so nekega amater-fotograf, ki je fotografiral vse vaje Orlov z namenom, da bo vsaj ena fotografija taka, da bo mogoče Sokolom norčevati se iz orlovske telovadbe. Pa niti ena fotografija ni bila po volji — Sokolom. Vse so kazale veliko točnost naših telovadcev. In tako so Sokoli fotografije svojega amater-fotografa morali — konfiscirati.

Iz Poškodbe. Tri in pol leta stara Irma Jamnik, hči kuharice iz Novega Vodmata št. 28, se je, ko se je igrala z ušgalnicami, hudo opekla. Prepeljali so jo v bolnišnico. — Franc Babnik, dveletni sin delavke iz Ladja pri Medvodah, je padel v škarj vroče vode in so ga opečenega prinesli v deželno bolnišnico.

Iz Obnašanje magistratnih uslužbencev. Danes je bil obsojen magistratni sluga Pip na 10 K globe in stroške, ker je ob dnevih katoliškega shoda uradnika deželnega odbora g. Srečko Pavlina napadel v gostilni gop. Stepiča v Šiški in ga opsoval s »čukom«.

Iz Na nogometno tekmo »Croatia« — Zagreb — Ilirija rezerva, ki bo na praznik dne 8. t. m., ob 5. uri popoldne, opozarjamo poslednjič vse ljubitelje športa. Vstopnina: numer. sedeži 2 K, navadni sedeži 1 K, stojišče 60 h. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

Iz Trdka Franc Igljč v konkurzu. Trgovca s papirjem na Mestnem trgu št. 11 Franc Igljč je že od 18. avgusta odsoten. Bil je v denarnih zadregah in

se je najbrže odpravil v Ameriko, ker si je preskrbel potni list. Nad premoženjem tvrdke Franc Igljč se je sedaj razglasil konkurz; za konkurznega upravitelja se je določil odvetnik dr. Fran Novak. Z ozirom na ravnokar otvarjanje se sezijo za papirno stroko se bo Igljčeva papirna trgovina zaenkrat dalje vodila.

Iz Aretacijl. 60letni krojač Jakob Košak na Krakovskem nasipu je včeraj svoji ženi grozil, da jo bo ubil, ker ni hotela izročiti nakupne knjižice konsumnega društva. Prestašena žena je šla po policaja; ko je prišla nazaj, jo je Košak v veži čakal s sekuro in nožem. Njegov mahljej je pa prestregel z ženo došli redar. Košaka so izročili deželnemu sodišču. — Na Dunajski cesti so radi nedovoljenega povratka aretirali 53letno brezposelno postrežnico Terezijo Kržman iz Imenje vasi pri Moravčah, ki je iz Ljubljane izgnana. — Na Rimski cesti je stražnik radi potepuštva aretirar 43letnega brezposelnega podobarja Ivana Jenko iz Cerknega na Goriškem.

Iz Umrlj so v Ljubljani: Marjan Iskra, sin ključavničarskega pomočnika, 6 mesecev. — Olga Mohar, hči železniškega spredovnika, 3 mesece. — Ivan Kaiser, nadomestni rezervnik domobranskega pešpolka št. 26. — Peter Šubelj, bajtar in delavec v papirnici, 49 let.

Iz S trga. Danes je bil promet na trgu zelo živahen in je bil Vodnikov trg, kjer se prodaja zelenjava, sadje, kuretna in jajca, do malega napolnjen. Trije Vipavci so pripeljali 119 škatelj grozdja in sadja. Perutnine je bilo prineseno 118 kurnikov, jajec pa 67 košar. Domačega sadja je bilo na trgu 274 košar. Krompirja je bilo na trgu 12 voz, zelja pa 11 voz. Zelje so prodajali 100 glav po 8 kron, krompir pa 100 kg po 6 kron. — Tržno nadzorstvo je preiskalo od 1. do 6. septembra 9362 jajec, med katerimi je bilo 33 pokvarjenih.

ČEŠKO - SLOVANSKI KATOL. SHOD V KOLINU.

VII. češki katoliški shod, ki se 7. in 8. t. m. vrši v Kolínu, se razvije v veliko večjem obsegu, nego se je izpočetka nameravalo in bo dostojna manifestacija katoliške misli med Čehi in Slovani sploh. Doslej je naznanjenih nad 600 raznih društev in organizacij, ki se bodo udeležile kongresa in zlasti slavnostne procesije, ki se vrši v nedeljo. Sodi se, da se bo procesije udeležilo krog 8000 tujcev; razdeljena bo po društvi in organizacijah v štiri velike skupine. Zastav bo 60. Blagoslov bo na prostem pred kapucinsko cerkvijo. — Časnikarskih poročevalcev je priglasi 17. Na shod pridejo zastopniki Slovencev, Slovakov, Poljakov, Hrvatov in lužičkih Srbov. Posebno se za shod zanimajo tretjeredniki, ki bodo prihiteli iz vseh dežel.

Zgradba deželne elektrarne in sadovi liberalnega hujškanja.

Liberalci so vse poizkusili, da bi onemogočili zgradbo deželne elektrarne ob Završnici. Tožili so deželni odbor pri ministrstvu in naravnost zahtevali od vlade, da naj ustavi delo. Seveda niso s tem ničesa dosegli in zgradba se redno nadaljuje. Sedaj pa hujškajo delavce in prebivalstvo, da bi kolikor mogoče zgradbo ovirali. Najli so že poživalec, ki so preteklo soboto zažgali neko barako za delavce. Zgodil se je celo zločin, ki bi imel lahko strašne posledice za delavce in le slučaj se je zahvaliti, da ni ta liberalni zločin zahteval človeških žrtv. Za spuščanje kamenja z Lipja v ravnino je mrež napravljena vzpenjača na vrvi, ki deluje na ta način, da napolnjeni voz, ki gre navzdol, potegne izpraznjenega v višino. Zločinec je to vrv narazal, tako da se je vrv utrgala pri nakladanju s kamenjem, napolnjeni voz je zdrčal z vso silo navzdol, koder so bili delavci pripravljeni za razkladanje. K sreči so se delavci še v pravem času rešili, sicer bi bilo lahko več mrtvih. Sploh liberalci ne prenehoma hujškajo, vsled česa je nedavno v gostilni Kržišnikovi prišlo do pretepa. Tega liberalnega divjanja seveda ni mogoče več mirno prenašati. Orožništvo že poizveduje po zločincih. Glavni hujškači so znani. Upamo, da bo to napredno delo našlo svoje zasluženo plačilo pred sodiščem!

Razne stvari.

Moka se bo pocenila. Nesreče na Ogrskem, ki so vsled poplave opustošile žitna polja po Ogrskem, so v prvem hipu znosno dvignile cene žitu in moki. Kapitalisti so računali, da bo vojska na Balkanu še dolgo trajala. Vreme se je na Ogrskem zjasnilo in pokazalo se je, da je bilo povišanje cen žitu neprimerno, ker se je

kljub nesrečam še vendar na Ogrskem pridelalo zelo veliko in prav lepega žita. Tudi balkanske razmere se bližajo mirni razrešitvi in umljivo je, da kapitalistom pšenica ne gre po volji v klasje. In prav je tako. Največ kruha se porabi v prehrano ljudstva in prav je, da je vsaj kruh po primerni ceni. Gotovo bo ta vest razveselila posebno ubožnejše ljudstvo.

Izseljevanje vojaških obvezancev iz Galicije. Iz Galicije se v zadnjem času trumoma izseljujejo v Ameriko mladi fantje, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti. Vmes je moralo posejti vojno ministrstvo. Proti številnim izseljevalnim agentom se je uvedla stroga kazenska preiskava. Policija je samo na Krakovskem kolodvoru pridržala 1100 takih izseljencev iz Avstrije in 400 iz Ogrske.

Zadnje vesti.

KAKŠNO RAZBURJENJE!

Lizbona, 6. septembra. S Hohenlojevimi naredbami v Trstu se bavi tudi tukajšnji »O Seculo«, ki napada Avstrijo, češ da podpira Slovence proti Lahom in izvaja iz tega konsekvence, ki merijo na razdejavanje Avstrije.

Solun, 6. septembra. Hohenlojeve naredbe kritikuje tudi tukajšnji »Indépendant«.

Milan, 6. septembra. »Secolo« piše, da Avstrija še zdaj noče Italiji dati zadoščanja. (Za kaj?)

(Razburjenje zaradi 40 regnikov v Trstu je tako, kakor da bi stali pred pragom vojske!)

KDAJ SE SKLIČE ZBORNICA?

Dunaj, 6. septembra. Grof Stürgkh je poslancu Lecherju na neko tozadevno pismo odgovoril, da se zbornica nikakor ne skliče pred 15. oktobrom.

HRVATSKE ZADEVE.

Budimpešta, 6. septembra. »Budapester Tagblatt« trdi, da se je med baronom Skerleczom in hrvatsko-srbsko koalicijo dosegel popoln sporazum.

POGAJANJA MED TURČIJO IN BULGARIJO.

Carigrad, 6. septembra. Konference med bulgarskimi in turškimi delegati se začne 8. t. m.

ALARMANTNE VESTI O TURŠKO-GRŠKEM SPORU SO BREZ PODLAGE.

Atene, 6. septembra. Vesti, da bi vprašanje Dedeagača moglo privedi do spora med Turčijo in Grčijo, so brez podlage. Sofijsko poročilo, da Turki prodirajo čez Mesto, je neverjetno. Mirovna pogajanja med Turčijo in Grčijo so dovedla do tega, da so vsa vprašanja razun dveh — glede vakufov in pravic Grkov v Turčiji — principiarno rešena. Turški delegat Rešid beg je odpoval danes v Carigrad, da izroči Porti zadnje grške predloge. Upa se, da bodo vsa vprašanja v dveh tednih rešena. Balkanski mir ni ogrožen in turško-bulgarska pogajanja ostalih držav ne bodo nič tangirala, dasi Bulgarija sam to morebiti želi.

Dunaj, 6. septembra. Naš poročevalec izve, da na vseh vesteh o nekakem konfliktu med Grčijo in Turčijo ni niti pičice resnice.

SRBIJA IN ČRNAGORA.

Belgrad, 6. septembra. Prebivalstvo Peči in Plevlje je poslalo srbski vladi spomenico, v kateri protestuje proti temu, da bi se ta dva kraja priklopila Črnigori.

NEMCIJA IN GRČIJA.

Berolin, 6. septembra. Grški kralj in prestolonaslednik sta dospela danes semkaj in bila na kolodvoru sprejeta od cesarja Viljema in njegovih sinov.

KAKO SE RUSIJA MAŠČUJE NAD BULGARIJO.

Rim, 6. septembra. Dejstvo, da bulgarski delegati v Carigradu niso obiskali ruskega poslanika, se živahno komentuje. Govori se, da se je izvedelo, da je Rusija Bulgarijo namenoma in premišljeno popolnoma zapustila, odkar se ni podvrgla razsodbi cara in da je bila vnema Rusije za kavalsko vprašanje kakor tudi njene grožnje proti Turčiji zaradi Odrina vseskozi le navidezna. Tudi zdaj se Rusija s Turčijo pogaja zaradi anatolskih železnic in pušča Bulgarijo radi Odrina samo. Bulgarski diplomati celo z vso gotovostjo trde, da je Rusija Bulgarijo, ki je slednja razsodbo odklonila, le še hujškala na vojsko s Srbijo, in sicer v prepričanju, da bo Bulgarija podlegla. Namen Rusije pri tem je v prvi vrsti vreči Koburžana. Danes je znano tudi dejstvo, da je Rumunija na ruski svet Bulgarijo napadla. Tudi je Rusija podpirala ves čas Grčijo in ni res, da bi se Rusija zdaj pahnulizma kaj bala. Rusiji je le prav, da se bodo v posesti Egejskega morja delile odslej tri rivalizirajoče države in da Bulgarija ni prišla preblizu Carigrada. V rimskih političnih krogih, ki so baš o tem najbolj informirani, se poudarja, da so se balkanski dogodki razvili v glavnem popolnoma po namenih Rusije in da se o diplomatič-

nem porazu ali tudi samo o neuspehih petburškega kabineta ne more izlepa govoriti. Res je pa, da je Rusija pri tem Bulgarijo prevarala, razlaga se pa to skoro izključno iz avstrijsko-ruskega nasprotstva, ki v celnem obsegu traja dalje. Bulgarija je čisto enostavno žrtev tega nasprotstva.

DEMENTI.

Rim, 6. septembra. Laški poslanik v Parizu Tittoni svojega mesta ne zapusti.

PATRIARHA BOGDANOVIČA ŠE NISO NASLI.

Bad Gastein, 6. septembra. Pogrešane patriarha Bogdanoviča še zdaj niso našli. Patriarh je zadnji čas govoril, da odpotuje na mirovno konferenco v Haag. Bil je čudaške narave. Dasi ima 300.000 K dohodkov, je bil bomo oblečen. Menijo, da je ali v duševni zmedenosti ali v takozvanem »mračnostnem stanju« zašel v gozdove in peči. Boje se, da ga ne najdejo živega.

NEMIRI V BARCELONI.

Barcelona, 6. septembra. Tu je prišlo pri štrajku trgovinskih uslužbencev zopet do kravalov. Policija je posegla z golimi sabljami vmes in 40 izgreznikov ranila ter jih več zaprla. Ranjena sta tudi dva policista.

UBITA POLARNA RAZISKOVALCA.

London, 6. septembra. Polarna raziskovalca Radfart in Street sta bila od eskimov v prepiru ubita.

VELIK POŽAR V AMERIKI.

Arkanzas, 6. septembra. V Springu je požar uničil celo trgovsko predmestje. Požar divja dalje. Ognjegasci so morali hiše z dinamitom razstreljevati.

NESREČA.

Praga, 6. septembra. Pri zgradbi nove Aehrenthalove palače se je podrl oder in je bil en delavec ubit, pet pa težko ranjenih.

STRAŠNO DELO ZBLAZNELEGA UČITELJA.

Učitelj v Degerlochu na Virmberškem, Wagner, je 4. t. m. umoril svojo spečo družino: 32letno ženo in štiri otroke v starosti od 7. do 11. leta. Najprvo jih je omamil z udarci po glavi, nato pa jim je z britvijo prerezal vratove. Potem si je nataknil črno masko in pripel pas s tremi armadnimi revolverji, zaklenil stanovanje, na vrata pripel listek z opazko, da je cela družina šla na daljši izlet in je ne bo kmalu domov in odšel v Mühlhausen, kjer je bil pred desetimi leti za učitelja. Ko je šel po trgu, ga je srečal neki kmet in vprašal, odkod ogenj; Wagner je potegnil revolver in ga brez besede ustrelil. Na ta način je Wagner gredoč skozi trg ustrelil še več ljudi in zažgal pet poslopij. Pri petem požigu so ga kmetje zalotili in hoteli prijeti, toda Wagner je potegnil dva revolverja in kar slepo streljal med množico. Končno se je policaja, ki je bil že dvakrat ranjen, posrečilo s sabljo doseči Wagnerja in mu izbiti orožje. Nato so planili na Wagnerja razjarjeni kmetje in ga grozovito zdelali; eno roko so mu s sekuro odsekali. Ko so ga ukrotili, je imel še 52 nabojev. Wagner je razen svoje družine to noč s strelji usmrtil sedem odraslih oseb in 11letno deklico, 11 oseb je ranil, od teh pet smrtnonevarno. Ustrelil je tudi troje živinčet. Pet poslopij je pogorelo. Pred preiskovalnim sodnikom se je Wagner mirno vedel in rekel, da se je že davno pripravljaj na to delo, katero da je moral storiti. Enako se glase tudi pisma, ki jih je prejšnji dan pisal različnim osebam. V enem teh pisem pravi: »Jaz ne verujem v nobene Boga in si želim za sodruga vraga ali kakršnekoli druge malovredne zveze.« Doslej na Wagnerju ni nihče opazil nikov blaznosti; pil je rad, a je bil pri šolski mladini zelo priljubljen, dasi je časih besnel nad njo. Tudi pri višjih je bil dobro vnošan. — Od ranjenih oseb je doslej umrlo 17 oseb.

Primorske vesti.

p Slovenska gimnazija v Gorici. O tem piše »Novi čas«: »Dosedanja starodavna goriška gimnazija se je razdelila v tri. Nemci so dobili lastno nemško gimnazijo, Lahi svojo, Slovenci svojo. Ta slovenska gimnazija bo popolnoma slovenska. To je velikega pomena za naš slovenski naraščaj in za ves naš razvoj. Toda ne prikrivajmo si ob teh uspehih tudi senčne strani te pridobitve. Z novo nemško gimnazijo, ki bo odslej služila Nemcem, je ustvarjena trdna pozicija za nemško prodiranje. Žal, da bodo v to nemško gimnazijo pahalji po večini Slovenci. Vzrok je ta: Laška in nemška gimnazija sta realni gimnaziji, ki bolj odgovarjata potrebam današnjega časa. Slovenska pa je saj za sedaj le humanistična, zastarelega sistema. Zato bo marsikak nezaveden Slovenec svoje sinove dal raiši v nemški zavod. Druga brca je

Domače podjetje

Janko Češnik

Lingarjeva ulica Ljubljana Stritarjeva ulica

2644

Priporoča slavnemu občinstvu pri nakupovanju jesenskih in zimskih potrebščin svojo veliko izbiro najnovejšega modnega blaga za **moške** in **ženske** obleke. Velika zaloga modnih pletov, šerp, rut itd. — Vzorce na ogled pošiljam po pošti brezplačno.

Cene nizke! — Postrežba strogo solidna!

ta: Nemci so dobili novo poslopje, oziroma popolnoma preurejeno. Slovenci ostanejo v stari podrtiji. Tretjič: Vsa najboljša učila iz stare gimnazije so prenesli v nemško, slovenska pa bo opremljena čisto beraško. V vsem tem vidimo sledove sistematičnega nemškega dela, ki sili na vse kriplje naprej. — Veselimo se, da smo Goričani dobili prvo popolnoma slovensko gimnazijo. Pa to veselje naj nas ne premoti, da bi menili: Sedaj pa je vse storjeno. Iz zgoraj navedenega vidimo, da v novi pridobitvi tiče tudi nove krivice. In proti tem zopet v boj!

p **Shod za slovenske šole v Gorici** sklicuje odbor združenih Slovencev. Shod se bo vršil v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne v Trgovskem Domu. Na shodu govore: urednik Kremžar, dr. Puc, L. Lukežič.

p **Vojni minister v Ajdovščini**. V torek se je mudil v Ajdovščini vojni minister Krobotin, ki se je bil pripeljal z avtomobilom od manevrov v Zilski dolini. Ogledal si je z lastnimi očmi na pol podrti »vojašnico«, ki pač nima para v Avstriji.

p **Zopet eksplozija v puljskem mornaričnem arsenalu**. Komaj se je poleglo razburjenje, katero je povzročila zadnja strašna eksplozija, ki je zahtevala štiri človeške žrtve naše vojne mornarice, je že zopet le malo manjkalo, da ni zaznamovali novih žrtev poklica. V petek dopoldne ob pol 12. uri je v torpednem oddelku mornaričnega arsenalu ob strašni detonaciji eksplodiral zračni rezervar, iz katerega se polnijo torpedi z zrakom. Ranjeni so bili pri tem štirje delavci, trije lahko in eden težje, toda ne smrtno nevarno. Na poslopih, katera stojijo v bližini oddelka, v katerem se je pripetila eksplozija, so bila vsa okna pobita, deloma od zračnega pritiska, deloma od kosov raztrganega rezervarja. Eksplozija je bila tako močna, da je odneslo mnogo železnih kosov rezervarja čez visokid mornaričnega arzenala v mesto. Tako je padel en tak kos v bližnjo ulico Minervo, eden pa celo pred glavno pošto. Kaj je bil vzrok eksplozije, se še ne ve. Delavci trdijo, da je rezervar razneslo že pri zračnem pritisku 30 atmosfer, kar pa ni verjetno, ker so rezervarji preizku-

šeni na 200 atmosfer zračnega pritiska in se pod navadnimi razmerami polnijo na 150 atmosfer. Za v dotičnem oddelku zaposlene delavce je pač velika sreča, da so odšli le z velikim strahom, kajti lahko bi bilo huje.

p **Bogata je bila, pa ni vedela**. V sredo jutraj se je pojavila pri italijanski banki za Primorje na Reki kmetica Deskovič iz Moščenice, da bi realizirala ček za 100 dolarjev, ki ga je poslal njen mož iz Amerike. Spremljala jo je njena 14letna hčerka in ženski sta res dobili denar. Pri tem pa je Deskovičeva še malomarno pokazala staro ogrsko srečko, ki je ležala prej dolgo časa pozabljena v prahu. Rekla je, da so jo sosedji pregovorili, da bi vprašala, kaj je z njo. Uradnik je začel listati po seznamih in je kmalu povedal, da je že pred petimi leti zadela — 50.000 K. Zena izprva ni verjela, nato pa se je lahko nasmehnila in je šla pisat možu v Ameriko in sinu v Gradec, da naj se prideta domu odpočit.

p **Nezgodna vojaškega aeroplana**. V ponedeljek je padel v Pulju blizu kopališča za pomorščake na tla vojaški aeroplan VIII. Pri tem se je aparat nekoliko pobil, pilot nadporočnik Ockermüller in njegov potnik pa sta ostala nepoškodovana.

p **Angleški in nemški rdeči križ v Trstu**. V četrtek je došel v Trst z Lloydovim parnikom »Brünn« iz Carigrada oddelek angleškega in pa par zdravnikov nemškega rdečega križa. Angleži so krenili preko Švice v Anglijo, Nemci v Monakovo.

p **Strašna nemoralnost**. V Trstu sta bila obsojena vsak na pol leta ječe nad 50 let stari krošnjar G. Gischitz iz Kiseka na Ogrskem in 25 let stara Avgustina Bonsingl iz Gradca, ki sta živela v divjem zakonu in imela tako že pet otrok. Strahota razmerja je v tem, da je ona njegova nezakonska hči, kar sta priznala on in ona pred sodiščem. Izjavila sta, da bodeča potem na Ogrskem, kamor bodeča morala iti, zopet tako živela.

p **Zaplenjene »roulette«**. Policija je v Opatiji po raznih javnih lokalih zaplenila 30 »roullet«, ker je igra dvom-

ljiva, preveč riskantna in sploh prepovedana. Z »roulletami« se je bil etabliral renjokol Locatelli.

Zdravljenje z grozdem se je že pričelo v kopališčih Jadranskega morja, posebno na onih otoka Krka, kjer imajo mnogo lepih vinogradov. Tako nam poročajo iz Malinske, Glavotoka, Omišlja, posebno pa iz Baške, kjer imajo sedaj najugodnejše vreme za kopanje v morju. Kdor utegne porabiti zadnje tedne septembra za oddih, naj v lastnem interesu porabi ugodno priliko in pohti na najlepši istrski otok.

Trdovratno prebavno motenje do-raščajoče mladine. Šolskim otrokom, ki tožijo, da jih boli glava, da nimajo slasti do jedi, da so zaprti in imajo polno raznih izpuščajev na telesu, naj se daje pred zajtrkom mali kozarec naravne Franc Jožefove grenčice, s katero se dosežejo večkrat vsled želodec, žrevo in kri čistečega učinkovanja naravnost nepričakovani uspehi. Dr. Wallenstein, mestni šolski zdravnik v Berlinu, piše: »Z hitrim odvajanjem Franc Jožefove vode, katero se ne da doseči tako hitro z nobenim drugim sredstvom, sem izvanredno zadovoljen.« — Dobi se v lekarnah, drogerijah in prodajalnah mineralnih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Sin poštene rodline z dežele, ki je dovršil vsaj štiri razrede ljudske šole se sprejme takoj kot

učenec

v trgovino z mešanim blagom pri Leopoldu Knez, št. Jurij pod Kumom. 2717

Poskusite! Skrbna postrežba!

Ostanki 40 metrov za 18 K

lepo izbrani kanafasi, flanele, modrotisk, belo blago, itd. vse najboljše kakovosti, dolgi 3—12 m (vzorci ostankov se ne pošiljajo). Tudi sicer kupite la-neno in bombažasto blago: platno, blago za rjuhe, damast, kanafas brisače, barhente, flanele za gospodinjstvo in oprave za neveste najceneje pri znani podkrkonoski tkalnici 2712

Jan. Škoda, tkalnica Červený Hostelec št. 16, Česko
Vzorci vsakomur zastoj in franko!
Pišite ponje še danes.

VINO

zelo dobro, iz lastnih vinogradov, belo in ru-deče (šiler) letnik 1912 oddajam v doposlani mi posodi franko Brežice ob Savi od 100 l višje po K 42—. Vzorce na zahtevo zastoj in franko.

Dragotin Broz, Klanjec, Hrvatsko.

Kdor ljubi dobro kavo,

rabi kot pridatek „pravi zagrebski : Franck“ z kavinim mlinčkom. — Kdor ga še ne vporablja, pogreša najboljše.

emp. 45/26.642

A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.

Najnižje, stalne cene!
Ceniki na razpolago.

Ob pričetku šol

priporoča trdka **Grčar & Mejač**
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9

svojo bogato zalogo vsakovrstnih izgotovljenih

oblek za dečke in deklice

2714

Dva dijaka

se sprejmeta na **stanovanje** event. tudi **brano**. Vprašanja pod št. 1000 L. 2716 na upravništvo „Slovenca“. 2716

Družinska pratika

za leto

1914

je računokar izšla

z zelo raznovrstno, zanimivo vsebino in mnogimi slikami. Dobiva se skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič, F. M. Schmitt in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katol. tiskov. društva“. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si usiljevati drugih pratik.

SKNA in modno blago za gos-pode in gospe dobe za-sebniki najboljše iz prvo-vrstne izvozne hiše 2306
= Prokop Skorkovský & sin =
ŠAMPOLLEC (Česko).
Velika izbira. — Vzorec na zahtevo franko.
Na željo damo napraviti moške obleke tukaj.

Zahvala.

Dne 6. avgusta t. l. treščilo je v moj novo sezidani hlev in je isti pogorel. Zavarovan je bil hlev pri „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani“, katera je škodo takoj po svojem odposlancu cenila in tudi v mojo popolno zadovoljnost odškodnino izplačala. Štejem si v dolžnost to domačo, edino slovensko zavarovalnico vsakemu najtopleje priporočati.

Virmaže pri Škofji Loki, dne 24. avgusta 1913.

Franc Hribernik l. r.

Franc Sušnik l. r.
priča.

Zobna krema

KALODONT

Usna voda

Prekrasne škatlje (doze)

ki smo jih prvotno dali napraviti namesto drugih daril za naše odjemalce, razpošiljamo odslej splošno. Napravljene so po umetniških načrtih iz močne pločevine, zunanost pa je starosrebrna imitacija, in razpošiljamo take škatlje, napolnjene z rženo kavo, v skupni teži 5 kg za K 450. Poštnino trpimo sami. Glede na kako nesporazumljenje opozarjamo na to, da razpošiljamo škatlje samo dokler bo še kaj te pičle zaloge. Prosimo za skorajšno naročitev.

Oldřich Vitáček, Praga, Karlín 2, Češko.

Versko življenje in katoliški shod.

V odseku za versko življenje, o katerem smo že v celoti poročali, so se sklenile med drugimi sledeče resolucije, ki so se nam zaradi njihove važnosti vpslale v ponatisek:

Marijine družbe.

Kot najboljšo sredstvo za versko vzgojo mladine priporoča hrvatsko-slovenski katoliški shod Marijine družbe, ki so se po slovenskem svetu tako lepo razcvetele, da so v ponos naši domovini.

Želeti je, naj bi bila Marijina družba za mladeniče in dekleta v vsaki slovenski župniji, ker je povsod treba sistematičnega vzgajanja šoli odrasle mladine. Mladeniškim družbam naj se posvečuje več pozornosti kot doslej!

Kot priprave za Marijino družbo naj se zasnujejo povsod »Marijini vrtci« za dečke in deklice. Te preproste družbe so izrednega pomena, da se mladina že v nežnih letih zavaruje in na pravo pot napeljuje. Posebno ondi, kjer z odraslo mladino ni mogoče pričeti Marijine družbe, naj se prične z »vrtcem«.

Priporočajo se dalje predvsem Marijine družbe za inteligenco in dijake. Na vsaki slovenski srednji šoli bodi marijanska kongregacija!

Želi se, da stopijo škofijska vodstva Marijinih družb vseh slovenskih škofij v tesnejšo medsebojno zvezo v svrhu enotnega vodstva.

Priporočajo se Marijine družbe za moše in zlasti za žene in matere.

Tretji red sv. Franciška.

I. V smislu lista sv. Očeta papeža Pija X. z dne 8. septembra 1912 na generalne ministre treh družin prvega reda manjših bratov, katerim priporočajo tovarništva (skupščine) III. reda sv. Franciška ne le po samostanskih cerkvah, temveč tudi po drugih, zlasti župnih cerkvah, izraža slov.-hrv. katoliški shod željo, naj bi se dala slovenskim in hrvatskim bogoslovcem prilika, podučiti se o potrebi, koristi, upravi in vodstvu III. reda, naj bi se po bogoslovnih seminarjih ustanovile med slovenskimi bogoslovci posebne skupščine III. reda, da bi se na ta način med njimi zbudilo zanimanje za III. red in bi mogli pozneje v pastirstvu z večjo gorečnostjo in bolj uspešno voditi III. red.

II. Katoliški shod priporoča vsem čč. gg. dušnim pastirjem, naj negejuje v svojih župnijah III. red, kateri jim bo po besedah sv. Očeta »v najkrepkejšo pomoč pri skrbi za zveličanje ljudi,« naj ga priporočajo in skušajo zanj pridobiti moše. Radi naj se poslužujejo glasila III. reda, »Cvetja«, ga toplo priporočajo in pridno dopisujejo.

III. Katoliški shod prosi ude III. reda, da po opominu sv. Očeta papeža radi pristopajo raznim katoliškim društvom, se udeležujejo socialnega dela, skrbje za katoliško časopisje, za bolnike, uboge, zane-marjene otroke, skušajo zabraniti prepire in tožbe, podpirajo treznostno gibanje in naj bodo vsem lep zgled krščanskega življenja. — Tretjerednicam se naroča, da se rade udeležujejo zdravniških kurzov in v varstvo mladih deklet po večih kolodvorih opravljajo takoimenovani kolodvorski misijon.

IV. Da se povsod vpelje dobra organizacija III. reda in enotno vodstvo, izraža katoliški shod željo, naj bi se pri sestankih Sodalitatis Ss. Cordis včasih kaj govorilo in posvetovalo o III. redu. — Voditelji III. reda naj vestno skrbje; da se vsako leto po njih skupščinah opravi vsakoletna vizitacija.

Sv. Evharistija.

Slov.-hrv. katoliški shod izraža svetemu Očetu najponižnejšo zahvalo za modre odloke in naročila glede vsakdanjega obhajila in starosti prvoobhajancev. Veseli se, da se ta odloka vestno izvršujeta in donašata lepe sadove. Katoliški shod izraža željo, da bi se javnega spričevanja udeleževali tudi izobraženci višjih stanov, in sicer ne le iz nadnaravnih nagibov, marveč tudi radi

1. socialne enakosti, ker smo pred sv. Evharistijo vsi enaki brez razločka stanov;

2. socialne medsebojne ljubezni, kajti pristna, prava čednost ljubezni cvete le na tleh presv. Zakramenta;

3. dobrega zgleda, ker nič bolj srca ljudstva ne dvigne in potrdi v veri, kakor lepi zgledi izobraženih stanov;

4. ker je javno spoznavanje vere najboljše in najizdatnejše apologetika. Ta ple-

menita srčnost v spoznavanju vere naj se kaže v tem:

- a) da se tudi višji izobraženi krogi udeležujejo češčenja presv. Zakramenta;
- b) da prihajajo k sv. obhajilu in posebno k skupnemu sv. obhajilu katoliška društva in stanovske družbe;
- c) da so pogostokrat navzoči pri daritvi sv. maše, in sicer kolikorkrat je mogoče tudi ob delavnikih;
- d) da se izobraženi ljudje udeležujejo javne procesije in tako brez strahu spoznavajo svojo vero.

II. Življenje v družini bodi evharistično. Kajti sv. Evharistija ohrani zakonsko zvestobo, daje možu nadnaravno moč pri trudu in skrbi za vsakdanje življenje, daje ženi srčnost, mirno in udano prenašat vse težave družinskega življenja, staršem pa utrjuje ugled in oblast, kar je neprecenljive vrednosti pri krščanski vzgoji.

III. Vzgoja otrok bodi evharistična doma in v šoli. — V otrocih

- a) naj se v družini z lepim zgledom, večkratnim prejetjem sv. obhajila vzbuja spoštovanje in ljubezen do presvetelega Zakramenta;
- b) katoliško učiteljstvo naj z ozirom na evharistično gibanje sedanjega časa v stari ljubezni do Kristusa in zvestobi z novo gorečnostjo sodeluje pri evharistični vzgoji otrok ter vero, ljubezen, spoštovanje, pobožnost do presv. Evharistije z besedo in z zgledom goji in pospešuje.

IV. Izobrazba v katoliških društvih bodi evharistična. Po izstopu iz šole naj poleg staršev razna društva pospešujejo evharistično življenje in pogosto sv. obhajilo; ne samo v cerkvi, tudi pri predavanjih v društvih naj se poudarja evharistično življenje in gibanje sedanje s primernimi znanstvenimi in apologetičnimi govori.

Ovratnike za prečastito duhovščino

priporoča **Josipina Podkrajšek**
Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2
— Naročila po pošti se izvrše točno. —

MATTONIJEV GIESSSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želočnih in črevesnih ka-tarih, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največjavnosti zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo**

pri karlovovariškem in drugih kopeliških zdrav-ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih 24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseli lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri **Mihael Kastner-u, Peter Lass-niku** in **Andrej Šarabonu**, Ljubljana. 11

Edino prava nasproti spomenika Vodnika.

Pojasnilo!

Slavnemu občinstvu vljudno na-znanjam, da se nahaja **edino prava** manufakturna trgovina

Janez Železnikar
samo na **Vodnikovem trgu** šte. 3
pod imenom

Janko Železnikar
Vsaka druga trgovina, ki nosi to ali podobno ime, ni moja last.
Priporoča se 2579

Janko Železnikar
Vodnikov trg
nasproti spomenika Vodnika.

Edino prava nasproti spomenika Vodnika.

Edino prava Vodnikov trg št. 3 poleg železne trgovine Štefan Nagy.

Edino prava Vodnikov trg št. 3 poleg ulice na Gred.

Specialna modna in športna trgovina za gospode in dečke **J. KETTE**, Ljubljana, Franca Jožefa cesta št. 3.

Christofov učni zavod

kojega otvoritev je vzela visoka c. kr. deželna vlada na znanje, vpisuje ves mesec september vsak dan od 12. do 3. ure popoldne v Sodni ulici št. 1, I. nadstropje. — Najbolje obiskovan zasebni učni zavod. — Gojenke in gojenci tega zavoda pridejo najhitreje k dobremu kruhu. — Pouk v obeh deželnih jezikih. — Šolsko leto se prične 1. oktobra 1913 in traja samo 10 mesecev. — Šolnina nizka. 2581

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka!

Juveli, zlatnina, srebrnina ter razne ure. Popravila in nova dela po najnižji ceni.

Edina zaloga ur z znamko „TUP“.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zapriseženi cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.

Ceniki zastoj in poštnine prosti!

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
:: snaženje oblek. ::
Apretura sukna. 589

Jos. Reich

Poljanski nasip == Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

:: Posrežba točna. Solidne cene. ::

Kemična tovarna Traiskirchen
pri Dunaju **LIEBLEIN & CO.**

Cementna malta za beton, apnena malta
:: postaneta vododržna le s ::

stearitom, zak. zav.

Najidealnejše sredstvo za osuševanja vseh vrst, odstranitev vlage: da **vodo-držne facade in belega apna**. — Malta z dodatkom stearita ima 50—100% več trdnote, kot vsak drug dodatek (uradno preizkušeno). — Edina prodaja: **F. P. VIDIC & Komp.**, Ljubljana. 1987

MARXOVE EMAIL

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

2131 pri tvrdki BRATA EBERL, LJUBLJANA. 511

Stolpne ure

izdeluje **RICHARD LIEBING**, zapriseženi veščak in cenilec c. kr. trgovskega sodišča dunajskega na Dunaju XIII 10, Speisfingerstrasse 66, za cerkve, mestne hiše, graščine, vojašnice, šole, tovarne itd. v najnovejši najboljši konstrukciji in solidni izvršitvi. Gradim tudi električna samo-navijanja pri novih kakor tudi pri obstoječih stolpnih urah ter izvršujem vsakovrstna popravila stolpnih ur. Cerkvam in občinam dobavljam tudi na obroke. **Proračuni brezplačno**. Pri vprašanjih se žele povsem enostavne skice in mere, na željo si pa tudi te preskrbim sam. 2519

V Spodnji Šiški se prodaja

enonadstropna hiša

Celovška cesta št. 117, obstoječa iz več stanovanj in prostorne vinske kleti, zraven dve gospodarski poslopji, veliko dvorišče in vrt. Zraven je več stavbenih parcel in velik travnik, katero zemljišče se prodaja skupno ali posamezno. 2649

Natančnejša pojasnila daje lastnik istotam. Tudi se izve v specerijski trgovini **Ivan Pintarja**, v Spodnji Šiški.

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Kraškova nasip št. 20.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
529 platna ter
manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Elektrotehniška delniška družba

prej

KOLBEN IN DR.

Praga - Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za električno razsvetljavo in prevajanje električne sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, električne železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektriških strojev in drugih tverdk. Vse potrebe za inštaliranje.

2035

PETER LASSNIK

najstarejša ter najsolidnejša trgovina v Ljubljani

— priporoča —

svojo vedno svežo zalogo špecerijskega blaga, ter raznovrstne, vedno sveže mineralne vode.

Najnižje cene, točna ter strogo solidna postrežba.

PETER LASSNIK, Ljubljana, Marijin trg — Wolfova ulica.

Marijin trg — Wolfova ulica

Marijin trg — Wolfova ulica

2567

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medlatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

1 3

NEOBHODNO POTREBNA KNJIGA,

strokovna, bogato ilustrovaná, za vsako gostilno in sploh za vsako hišo, ki mora kdaj postreči gostom, je

NAUK O SERVIRANJU

Tudi našim župnikom bo knjiga dobro služila.

V platno vezana knjiga stane 5 K, po pošti 5.50 K, po povzetju 5.70 K. Pošilja se le proti naprej plačani naročnini ali po povzetju. Naroča se pri upravnistvu „Gostilničarskega Vestnika“ v Ljubljani.

2525

A. Hauptmann-a nasledniki A. ZANKL sinovi

Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

— priporoča: —

Ojinate
barve

Suhe
barve

Emajlne
barve

Fasadne
barve

Marijin trg št. 1.

— priporoča: —

vse vrste: firnežev,
čopičev, lakov

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

213

Ceniki zastonj!

Izvršitev oprem za neveste

Ustanovljeno leta 1870.

PERILO

za gospode, dame in otroke
lastnega izdelka

ki je radi izvrstnega kroja, točnega dela in nizke cene daleč znano, priporoča

— C. J. HAMANN —

založnik perila ces. in kralj. Visokostij, častniških uniform, zavodov, inštitutov, samostanov itd.

LJUBLJANA.

Perilo po meri se najhitreje izvrši.

Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica

perila za gospode. — Motorni obrat.

Najskrbnejše varovanje perila. — Najnovejši stroji.

Perilo se po načinu prve dunajske pralnice in likalnice brez madežev kot novo lika in vse do srede vsakega tedna vposlano perilo do sobote istega tedna izvrši.

Ako doseže delo za čiščenje 6 K, se pošlje perilo frankovano nazaj, pri znesku 12 K se poštnina za doposlano perilo vrne, tako, da ne nastanejo za stranko s poštnino nobeni izdatki.

Znano najpoštenejša postrežba.

Posteljno perje, puh, kapok

Perilo
za gospode zavodov
vedno v zalogi

Dr. Gustav Jägerovo volneno perilo :: Tetra-perilo

Perilo
za otroke
v zalogi

Kopalno perilo :: Dr. Lahmanovo zdravstveno perilo

Sportne posteljnine

Platneno in posteljno perilo

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic.

Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.

Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. avgusta 1913. 71.024.722 K,

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 214.160.979.—.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Književnost.

ZBIRKA SLOVENSkih POVESTI.
Urejuje prof. Iv. Grafenauer.

V zalogi »Katoliške Bukvarne« je pričela izhajati zbirka poljudnih klasičnih povesti, ki doslej v obče niso bile našemu narodu dostopne. Zastopani bodo vsi boljši slovenski pisatelji, ki so pisali za narod. Prevodi se v zbirko ne bodo sprejemali. Ustreči hočemo s tem občutni potrebi slovenskih bralcev; spisi naših pripovednih pisateljev, posebno starejših, se namreč le težko dobe, ker so poskriti po raznih časnikih, časopisih in zbornikih, ki so dostikrat že popolnoma razprodani in jih niti knjižnice ne premorejo, kaj šele posameznik. Temu hoče biti naša zbirka v pomoč. Izhajala bo v zvezkih po 60 h in bo prinašala po vrsti povesti naših boljših pisateljev, starejših in mlajših, kakor Fr. Erjavca, S. Jenka, Fr. Levstika, J. Jurčiča, J. Ogrinca, J. Stritarja, J. Kersnika, Fr. Finžgarja, Ks. Meška, Iv. Cankarja, Fr. Detela, M. Prelesnika, F. Jakliča, B. Bohinca, P. Pajkove, Jos. Vošnjaka i. dr.

Namen zbirke pa je, da budi in goji v našem ljudstvu veselje do dobrega beriva. Uspeh bo seveda odvisen tudi od naklonjenosti pisateljev, založnikov in bralcev.

Kakor rečeno, bo stal vsak zvezek le 60 vin., in ker izidejo letno samo štirje zvezki, si bodo to zbirko lahko omislili tudi najrevnejši ljudski sloji. V zbirki bodo zbrani najdragocenejši biseri slovenskega pripovedništva, tako da bo tvorila jedro vsake knjižice in bodo z isto vnueno segali po njej višji in nižji sloji našega ljudstva. Uredništvo bo pazilo na to, da bo vsak zvezek zase celota, pri daljših povestih se bosta združila po potrebi dva zvezka v eno knjigo.

Prvi zvezek je ravnokar izšel in obsega Jos. Ogrinčev povest iz časa Slovencev, ki ima naslov: »Vojni-mir, ali poganstvo in krst«.

Simpatična snov, poljudni način pripovedovanja in nepriljubljeni razvoj dejanja pa so vzrok priljubljenosti, ki si jo je pridobila povest precej, ko je izšla v »Večernicah«, pravi urednik v predgovoru, in ti razlogi so ga gotovo tudi napotili, da je s to povestjo otvoril novo zbirko. V začetku je kratek Ogrinčev životopis; taki životopisi bodo nudili tudi prihodnji zvezki, kadar bodo pričenjali z novim pisateljem.

NAROČAJTE SE ŽE NAPREJ NA POROČILO O HRVAŠKO-SLOVENSKEM KATOLIŠKEM SHODU!

Udeležencem katoliškega shoda in vsem, ki jim je pri srcu prosep katoliške misli, priporočamo, da se že sedaj zglašijo kot naročniki na »Poročilo o katoliškem shodu«. — Poročilo bo za vsakega, ki se bavi s socialnim vprašanjem današnjega časa, velike važnosti; vsebinsko vrednost tega dela bodo dvignile tudi mnoge umetniške slike in bogata zunanja oprema. — Kdor si želi omisliti to poročilo, naj naznani to takoj ali najpozneje do 10. septembra Katoliški Bukvarni. — Udeleženci, ki se pravočasno zglašijo, bodo namreč dobili poročilo za zelo nizko subskripcijsko ceno.

Za njive in travnike,
za sadje, zelenjad,
za žito, vinograd
moraš žlindre pridati!

Tomasova žlindra
zvezdne znamke

je priznано najboljšo in poceni,
fosforatokisló gnojilo za jesen-
sko setev.

Gotov učinek! Bogat donesek!
Pozor!

Tomaževa žlindra zvezdne
znamke prodaja se le v plombi-
ranih, z zvezdo zaznamovanih
vračah.

Za vsebino fosforove kisline,
ki je na vrčah označena, se da
popolno jamstvo.

Zalogo zvezdne znamke ima
veletrgovina »MERKUR« PETER
MAJDIČ v Celju.

Naročila na debelo in drobno
se takoj izvršujejo.

2434

E s-Ka
E s-Ka
E s-Ka
E s-Ka

Prvovrstna in
najboljša
kolesa sedanjosti.

A dler
A dler
A dler
A dler

Specialna trgovina s kolesi in deli

ANA GOREC, Ljubljana

Marije Terezije cesta 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja).
Zahtevajte cenik. Rabljena kolesa od 25 K naprej. Izposojevanje koles.

Josip Stupica

jermenar

Ljubljana, Slomškova ulica

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za napravo vsakovrstnih **konjskih oprav**, raznovrstnih **vozov, kočij**, ter sploh vseh predmetov, ki spadajo v njegovo stroko. — Popravila se izvršujejo točno in dobro. — Cene zmerno nizke.

2468

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. SMEKAL, ZAGREB

katera tvrdka se zdaj glasi: **Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in potrebščin, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.**

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozarjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih zastopnikih na gasilna društva svoje **nemške cenike** in ponujajo svoje blago.

Visoko, moderno podobo, lepoto linij, udobnost dajo samo

Warnerja Rust Proof

STEZNIKI

(Originalno ameriški izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se od stranile vloge. Za vsak kos se jamči.

Edina zaloga v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek.

Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2.

Priporoča tudi veliko zalogo higijskega perila, jাগrovega in Tetra ter vse druge modne predmete najboljšo kakovosti.

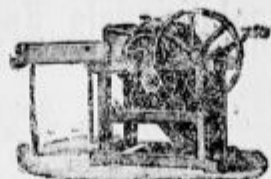
Naročila po pošti se izvršujejo točno.

Mlatilnice

Čistilnice

in vse druge polje-
delske stroje naj-
novejšega izdelka

po nižanih
cenah kupite pri
tvrdki

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se o tem prepriča in zahteva brezplačno slovenski cenik.

Domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Absolutno zjamčeno, pristno

vino

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja
vsled priporočila knezoškofijskega or-
dinarijata pristna bela mašina in na-
mizna vina letnika 1912 po 56 do 60 K
za hektoliter, postavljeno na kolodvor
v Ajdovščino. — Sortirano vino

—rizling—

je po 65 K. — Manj kot 56 litrov se ne
odpošilja. — Kleti nadzoruje vipavski
dekan.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

2515

Radioaktivno termalno kopališče
Toplice na Kranjskem. Setija od 1. maja
do 1. oktobra.
Postaja dolenske železnice Straža—Toplice.
Akrotov vrelc 38° C, ki daje nad 30.000 hl
radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje
s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti
putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskimi bo-
leznim in drugim. Velika kopališča, posebne in
močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža.
Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstan-
tin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogozd-
nata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne
in cene restavracije. Prospekte in pojasnila
daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

2 vajenca

za mizarstvo obrt, 14 do 15 let stara,
sprejme takoj Lovro Sušteršič, mizar-
ski mojster v Vižmarjih 51, p. št. Vid
nad Ljubljano. 2650

Zahtevajte zastoj pošiljatev vzorcev

cefirja, blaga za postelje, flanele, barhenta, in-
leta, grizeta, damast-gradla, belega blaga, brisač,
žepnih robcev, kakor tudi platna in bombaže-
vine ter vsakovrstnega blaga, ki ga razpošilja
po čudovito nizkih cenah tkalnica

Henrik Goldschmied, Blstra 118
pri Novem Mestu ob Meti, Češko.

40 metrov ostankov lepo sortiranih, flanele,
barhenta, modrotiska, kanava itd. prima kakovos-
ti, 16 K. Ravno isti ostanki najlepše kakovosti
20 K. — Od ostankov se ne pošilja vzorci.

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečasti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno.

537

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred škofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

1 kg sivga skubljenega K 1.—, boljsega K 2.40, pol belega prima K 2.80 belega K 4.—, prima mehkega puha K 6.—, prvovrstnega K 7.—, 8.— in 9.60. Sivga puha K 6.—, 7.—, belega linega K 10.—, prsnega puha K 12.—, od pet kg naprej franco.

Dovršene napolnjene postelje

z gostega, trpežnega, rdečega, modrega, rumenega ali belega inlet (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim posteljnim perjem K 16.—, s pol puhom K 20.—, s pah perjem K 24.—. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—. Posamezne vzglavnice K 5.—, 5.50, 4.—. Pernice 200x140 cm velike K 13.15.—, 18.—, 20.—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.—, 5.50. Spod. pernice iz najbolj gradla za postelje 180x116 cm velike K 15.—, 15.—. Razpošilja od 10 kron naprej franco po povzetju ali predplačilu.

2419

Maks Berger Dešenica 195/4 Češki les

Nikar riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne Bogati ilustr. ceniki vsega posteljnega blaga zastoj.

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franco.

Ceniki franco.

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji

ŽITNI KAVI

v vseh slovanskih pokrajinah, me nagiba, da iznova opozarjam na ta svoj prvovrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in nizki ceni ne pozna nobene konkurence, ter se smatra za neobhodno potreben predmet za vsakdanjo rabo v vsakem gospodinjstvu. Z vzorno in skrbno postrežbo sem si pridobil v vseh slojih prebivalstva popolno zaupanje in z zadoščenjem moram na tem mestu naglašati, da se znatno množi krog mojih odjemalcev. Obrnite se torej z zaupanjem na mojo izborni tvrdko in prejeli boste za 4 K 5 kg izborne žitne kave poštnino prosto na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita najskrbneje v zelo močno platneno vrečo in vsebuje vrhutek še dragoceno premijo: predmet, poraben v vsakem gospodinjstvu. Obrnite se takoj zaupno na tvrdko

Jos. Veselý, Praga VII. 586

in postali bodete za vedno moj stalen odjemalec.

906

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalet streh in klepar, vpeljalet strelovodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Haischek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto.

20

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odsej št. 35, od južnega kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e. priporoča prečasti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

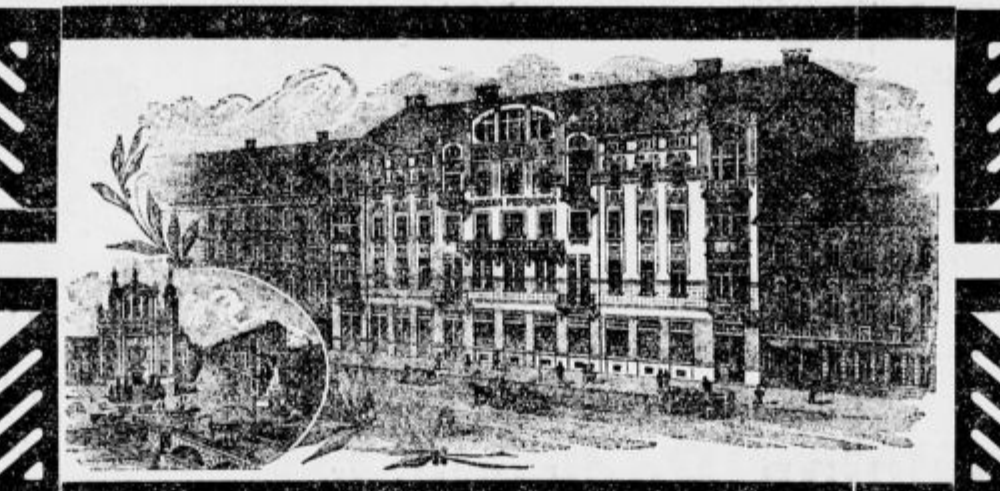
za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbera steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohnan. položnice brezplačno na razpolago.

Načelnstvo.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmeri, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

156

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na trdko

RATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne

čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagro-nih vencev, frakovi z napisi. Bluze, vrhnja in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim prepičate se!

3090

Pozor, kolesarji!

Namesto K 120,
samo K 80-

Franko na vsako postajo.

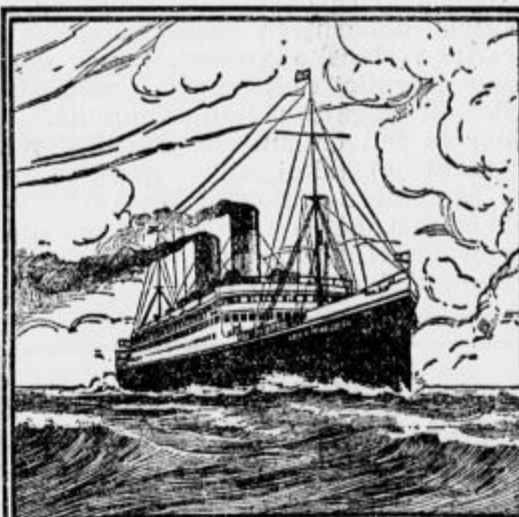
V reklamne namene razpošljam 200 novih svetovno znamenitih graških dvokoles, model 1913, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem namesto za K 120, za 80 K. S torpednim prostim tekem K 95— s poštno vred. Ze rabljena kolesa od K 40— naprej. Nova čvrsta guma po K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, zračne cevi po K 3.—, 4.—, 5.—. Svetiljke, zvonci, pedali in vsa ostala pritklina po cenah na debelo. Popravila, emajliranje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa naplačila K 20.—. Plaćevanje na obroke izključeno. Cenovniki gratis in franco. Srbo-hrvaško dopisovanje.

1064

Tvorniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse št. 23/S.

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos, Portland, Quebec, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvitlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni, v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

21